

Gemeente
Amsterdam

2026

Amsterdams Handboek Leerplicht

Richtlijnen voor (V)SO

Leerplichtwetgeving, Wet op de Expertisecentra
en Amsterdamse afspraken

amsterdam.nl/leerplichtenscholen

Inhoud

Inleiding	6
Begrippen	8
Afkortingen	9
1 Organisatie	10
1.1 Wet- en regelgeving	10
1.1.1 De Leerplichtwet 1969	10
1.1.2 De wetgeving voor Doorstroompunten	10
1.1.3 Missie en Visie Leerplicht	11
1.1.4 Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)	11
1.1.5 De routekaart van het Doorstroompunt	11
1.2 Functies binnen de gemeente Amsterdam	12
1.3 De schoolcontroles	13
2 In- en uitschrijvingen	14
2.1 Wet en regelgeving	14
2.1.1 Leerplichtwet	14
Uitschrijving tot 18 jaar	14
Verwijdering	15
2.1.2 In- en uitschrijvingen via ROD	15
Binnen 7 dagen	15
2.1.3 Passend Onderwijs	15
2.1.4 Wet op de Expertisecentra	16
Vanaf 18 jaar	16
2.1.5 Kernprocedure Overstap SO-VO	16
2.1.6 Het Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen	17
2.1.7 Uitstroomprofielen arbeid/dagbesteding	17
2.1.8 Verzuim melden 18min en 18plus geen onderscheid	17
2.1.9 Thuiszitters	17
2.2 Stappen school bij inschrijving	17
Start nieuwe schooljaar	17
2.3 Stappen school bij uitschrijving	18
2.3.1 Voorafgaand aan uitschrijving	18
2.3.2 Geen vervolgschool	18
2.3.3 Gedwongen schoolwisseling/overplaatsing is verwijdering	18
2.3.4 Uitstroomprofielen arbeid-/dagbesteding	18
2.3.5 Eindexamenleerlingen	19
2.3.6 Ná uitschrijving	19
2.3.7 Wanneer een DUO-melding?	19

2.4	VAVO (Joke Smit)	19
	16- en 17-jarigen	20
2.5	Jongerenpunten	20
2.6	Verhuizing binnen of buiten Nederland	20
	2.6.1 Nog niet uitschrijven, wel DUO-melden	21
	2.6.2 Maximaal één jaar in het buitenland naar school	21
2.7	Gedwongen achterlating van kinderen in het buitenland	21
	2.7.1 Wanneer een DUO-melding?	22
	2.7.2 Wanneer uitschrijven?	22
2.8	Nieuwkomers	22
	2.8.1 Nieuwkomers SO	22
	2.8.2 Nieuwkomers VSO	23
2.9	Detentie of gesloten behandelcentrum	23
	2.9.1 Wanneer een DUO-melding?	23
	2.9.2 Wanneer uitschrijven?	23
2.10	Zwangerschap en tienermoeders	24
3	Verzuimbeleid: Voorkomen en aanpakken van verzuim	25
3.1	Wet- en regelgeving	25
	3.1.1 Leerplichtwet	25
	3.1.2 Wet op de Expertisecentra	25
3.2	Schoolgids en voorlichting aan ouders en leerlingen	25
3.3	Verzuim- en meldprotocol	26
3.4	Zorgadviesteam (ZAT) of Zorgbreedte Overleg (ZBO)	26
	Deelnemers zorgoverleg	27
4	Registreren van verzuim	28
4.1	Wet- en regelgeving	28
	4.1.1 Leerplichtwet	28
	4.1.2 Bekostigingsbesluit Wet op de Expertisecentra	28
	Ontheffing van onderwijstijd	28
	Stage	29
4.2	Inrichting van de verzuimregistratie	29
4.3	Soorten verzuim	29
	4.3.1 Geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?	29
	4.3.2 Ziekteverzuim: geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?	29
	4.3.3 Verzuim dat is ingehaald	30
	4.3.4 Verzuim tijdens stage	30
	4.3.5 Verzuim bij onderwijs op een andere locatie	30
	4.3.6 Verzuim bij ontheffing van onderwijstijd	30
	4.3.7 Verzuim vanwege leerlingenvoer	30
	4.3.8 Aanbevolen verzuimcodes	31

5	Melden van schoolverzuim	32
5.1	Wet- en regelgeving	32
5.1.1	Leerplichtwet	32
	Geregeld schoolbezoek	32
	Wettelijk verzuim melden	32
5.1.2	Wet op de Expertisecentra	33
	Vanaf 18 jaar	33
	Ontheffing	33
5.1.3	Aanpak ziekteverzuim	33
5.1.4	Verzuim melden 18min en 18plus geen onderscheid	33
5.1.5	Asielzoekers en statushouders	34
5.1.6	Ouderbetrokkenheid	34
5.2	Actie school bij afwezigheid leerling	34
5.3	Wettelijk verzuim melden bij DUO-verzuim	34
5.3.1	Stappen melding	35
5.3.2	Ná de melding	35
5.4	Soorten verzuim in DUO-verzuimloket	36
5.5	Eerder melden mag!	36
	Melden van 16 uren verzuim bij 18+	37
5.6	Wat gebeurt er na een melding?	37
5.7	Melden verzuim van leerling die elders onderwijs volgt	37
	Stappen school	37
5.8	Ziekteverzuim en DUO-melding	38
5.8.1	Ziekteverzuimaanpak volgens MAZL	38
5.8.2	Scholen zonder ziekteverzuimproject	38
5.8.3	Wanneer een DUO-melding bij ziekteverzuim?	39
5.9	Verzuim melden bij verhuizing binnen of buiten Nederland	39
	Wanneer een DUO-melding?	39
5.10	Detentie of gesloten behandelcentrum	40
	Wanneer een DUO-melding?	40
5.11	Zwangerschap en tienermoeders	40
5.11.1	Stappen school bij zwangerschap van een leerling	40
5.11.2	Contract Zwangerschapsverlof	41
5.11.3	Aangepast lesprogramma	41
5.11.4	Inschakelen leerplichtambtenaar	41
5.12	Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	42
5.13	Melden thuiszitters bij DUO	42
5.13.1	LRV-melding	42
5.13.2	Langdurig ziek-melding	42
5.13.3	Begin- en einddatum thuiszitten	42
6	Vrijstelling geregeld Schoolbezoek	43
	Extra verlof, vrijstelling van inschrijving ontheffing of maatwerk?	43
6.1	Wet- en regelgeving	45
6.1.1	Leerplichtwet	45
	Geregeld schoolbezoek	45
	Vrijstelling geregeld schoolbezoek – verlof	45
	Ziekte	45
	Godsdienst of levensovertuiging	45

Vakantie wegens specifieke aard van het beroep ouders	45
Andere gewichtige omstandigheden	46
Vanaf 18 jaar	46
6.1.2 Beleidsregel verlof van OCW	46
Aandachtspunten bij verlofaanvragen	46
Aandachtspunten bij besluiten van de directeur	47
6.2 Verlof wegens ziekte van de leerling	47
6.3 Vrijstelling vanwege plichten in verband met godsdienst of levensovertuiging	48
6.4 Verlof wegens specifieke aard van beroep ouders (art. 11f lpw)	49
6.4.1 Uitleg 'specifieke aard van het beroep'	49
6.4.2 Aandachtspunten	50
6.5 Verlof wegens andere gewichtige omstandigheden (art 11g lpw)	50
6.5.1 Geen geldige redenen voor verlof	50
6.5.2 Periode verlof	50
6.5.3 Aandachtspunten bij maximaal 10 dagen (art. 11g lpw)	51
6.5.4 Aandachtspunten bij meer dan 10 omstandigheden (art 11g lpw)	51
6.6 Verlofformulieren	51
7 Schorsen	52
7.1 Wet- en regelgeving	52
7.1.1 Wet op de Expertisecentra	52
7.1.2 Amsterdamse afspraken	52
7.1.3 Zorgvuldige procedure	52
7.2 Wanneer schorsen?	53
Aandachtspunten	53
7.3 Stappen bij schorsen	53
Bezwaar	54
7.4 Voorbeeld schorsingsbrief	54
8 Verwijderen (gedwongen schoolwisseling/overplaatsing)	55
8.1 Wet- en regelgeving	55
8.1.1 Leerplichtwet	55
8.1.2 Wet op de Expertisecentra	55
8.1.3 Zorgvuldige procedure	56
8.1.4 Informeren leerplichtambtenaar	56
8.2 Aandachtspunten	56
Verwijdering of overplaatsing	56
8.3 Stappen bij verwijderen	56
8.3.1 Voorafgaand aan de verwijdering	57
8.3.2 De daadwerkelijke verwijdering	57
8.3.3 Bezwaar	57
8.3.4 Wanneer een DUO-melding?	58
8.4 Het samenwerkingsverband VO	58
8.5 Voorbeeld verwijderingsbrief	59

Inleiding

Scholen doen er alles aan om te zorgen voor goed onderwijs, een veilige en prettige leeromgeving en een goed verzuimbeleid.

De kerntaken van de leerplichtambtenaar is toezicht houden op de naleving van leerplicht en kwalificatieplicht en voorkomen van schooluitval van leerlingen tot 23 jaar zonder startkwalificatie. Het recht op onderwijs dient zoveel mogelijk te worden gewaarborgd.

Bij de uitvoering van haar taken zoekt de leerplichtambtenaar nauwe samenwerking met de scholen. Deze samenwerking richt zich op de jongeren die nog geen startkwalificatie hebben.

Een startkwalificatie is minimaal een mbo-2 niveau, havo- of vwo-diploma.

Richtlijnen voor scholen

Dit document is bedoeld als handreiking voor medewerkers van scholen die te maken hebben met verzuim van leerlingen zonder startkwalificatie en het beantwoordt vragen als:

- Waar moet een verzuimregistratie aan voldoen?
- Wanneer mag je een leerling uitschrijven?
- Hoe gaan we om met schorsen van leerlingen?
- Wat zijn de wettelijke verplichtingen en hoe kunnen we die uitvoeren?

Leeswijzer

- Paragraaf van elk hoofdstuk staan wetgeving en lokale afspraken (wat moet).
- De teksten in het handboek zijn een uitleg en samenvatting. Aan het handboek kunnen daarom geen rechten ontleend worden. Voor een exacte weergave van het artikel verwijzen we naar de oorspronkelijke wetgeving.

Alle aangehaalde wetsartikelen zijn te vinden op overheid.nl

Overzicht van alle onderwerpen

Voor een handig overzicht van de inhoudsopgave klikt u links bovenaan, naast het document, op het icoontje . Vanuit hier kunt u doorklikken naar het gewenste onderwerp.

Vanuit de inhoudsopgave kunt u doorklikken naar het gewenste onderwerp. Geadviseerd wordt om het volledige hoofdstuk te lezen. Dit is de reden dat in dit handboek soms naar het betreffende hoofdstuk wordt verwezen in plaats van naar de betreffende paragraaf.

Doorklikken?

In de tekst kunt u doorklikken naar achterliggende informatie en aangehaalde wetsartikelen.

Terugkeren?

Klik Alt ← (Alt en pijltje naar links).

Vragen?

Heeft u vragen of reacties na het lezen van het handboek, dan kunt u deze doorgeven via leerplicht@amsterdam.nl.

Begrippen

Schoolverzuim

Schoolverzuim betekent letterlijk ‘het verzuimen van school’, dus: het niet aanwezig zijn bij lessen en/of activiteiten van het lesrooster op school of buiten school.

Geoorloofd en ongeoorloofd verzuim

Geoorloofd verzuim is afwezigheid met geldige redenen. Ongeoorloofd verzuim is afwezigheid zonder geldige redenen.

Leerplicht

In de Leerplichtwet is vastgelegd dat jongeren tussen de 5 en 18 jaar verplicht zijn om onderwijs te volgen, totdat ze een startkwalificatie hebben. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit de volledige leerplicht, voor jongeren tussen 16 en 18 jaar heet dit de kwalificatieplicht.

Startkwalificatie

In de wetgeving voor Doorstroompunten (zie [paragraaf 1.2](#)) is bepaald dat scholen verzuim en uitval van leerlingen tot 27 jaar zonder startkwalificatie, aan de gemeente moeten melden. Een startkwalificatie is minimaal een mbo-2 niveau, havo- of vwo-diploma. Dit diploma vergroot de kans om een baan te vinden en te houden.

Voortijdig schoolverlater

Een jongere tussen de 12 en 27 jaar die de school verlaat zonder startkwalificatie.

Ambtsinstructie (Art 6. lid 12)

De leerplichtambtenaar kan aan de directeur gevraagd of ongevraagd een advies geven over het te voeren beleid met betrekking tot het registreren van verzuim en het doen van kennisgevingen van verzuim, met het oog op het bevorderen van een effectief verzuimbestedingsbeleid en de rechtsgelijkheid. De leerplichtambtenaar kan directieuren verzoeken om eerder een kennisgeving van verzuim in te dienen dan de wet voorschrijft indien dat doelmatig is met het oog op de verzuimbesteding.

Thuiszitter

Leerlingen die vier weken of langer aaneengesloten afwezig zijn of geen schoolinschrijving hebben.

Afkortingen

AV	Absoluut Verzuim
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
BB WVO	Bekostigingsbesluit Wet Voortgezet Onderwijs
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
IB VO	Inrichtingsbesluit Wet Voortgezet Onderwijs
JBRA	Jeugd Bescherming Regio Amsterdam
LPW	De Leerplichtwet
LRV	Langdurig Relatief Verzuim
MAS	Methodische Aanpak Schoolverzuim
OKA	Ouder- en Kind Adviseur
OM	Openbaar Ministerie
OSL	Onderwijs Schakel Loket
RIO	Registratie Instellingen en Opleidingen (voorheen BRIN)
RMC	Regionale Meld en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
ROD	Register Onderwijsdeelnemers (voorheen BRON)
RV	Relatief Verzuim
SWV	Samenwerkingsverband van scholen
UVO	Uitvoerders overleg
VAVO	Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VT	Veilig Thuis
WEC	Wet op de Expertisecentra
WOT	Wet op het Onderwijs Toezicht
ZAT	Zorgadviesteam
ZBO	Zorgbreedte Overleg

In de wet wordt gesproken over ouder(s)/verzorger(s). Voor de leesbaarheid hanteren wij in dit document hiervoor 'ouders'.

1 Organisatie

Leerplicht is onderdeel van de gemeente Amsterdam en georganiseerd in vijf teams. De leerplichtambtenaren werken vanuit drie teams die zijn verdeeld over de stad: team West/Nieuw-West, team Oost/Zuidoost/Weesp en team Noord/Centrum/Zuid. Daarnaast is er nog Mbo-team en een team Kwaliteit en Informatie.

1.1 Wet- en regelgeving

De Leerplichtwet en de wetgeving voor Doorstroompunten vormen het kader waarbinnen de gemeente haar taken uitvoert. In deze wetten zijn rechten en plichten van ouders, leerlingen, scholen en leerplichtambtenaren vastgelegd, zoals:

- Ieder kind heeft recht op onderwijs.
- Ouders zorgen ervoor dat hun kind op een school staat ingeschreven. Als hun kind niet naar school kan komen, informeren zij de school hierover. Zie art. 2 lpw.
- Scholen houden de aan- en afwezigheid van hun leerlingen bij. Als een leerling ongeoorloofd afwezig is, spreken zij de ouders hierop aan en als een leerling wettelijk verzuim heeft, melden zij dit aan de leerplichtambtenaar. Zie WEC.
- Leerplichtambtenaren zien erop toe dat ouders en leerlingen zich aan Leerplichtwet houden.
- De Inspectie van het onderwijs ziet erop toe dat de scholen zich aan Leerplichtwet houden.

1.1.1 De Leerplichtwet 1969

In de Leerplichtwet 1969 is vastgelegd dat jongeren tussen de 5 en 18 jaar verplicht zijn om onderwijs te volgen, totdat ze een startkwalificatie hebben. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit de volledige leerplicht, voor jongeren tussen 16 en 18 jaar heet dit de kwalificatieplicht. Voor alle leerplichtige en kwalificatieplichtige leerlingen gelden de regels van de Leerplichtwet!

De Leerplichtwet 1969 wordt in dit document verder aangeduid als Leerplichtwet.

1.1.2 De wetgeving voor Doorstroompunten

Met ingang van 2002 is naast de Leerplichtwet de wetgeving voor Doorstroompunten van toepassing. Deze wet verplicht gemeenten om leerlingen die niet meer leerplichtig zijn, tot hun 27e jaar te volgen op hun weg naar een startkwalificatie. Als deze jongeren dreigen uit te vallen op school, moeten gemeenten een passend aanbod organiseren, zodat deze jongeren alsnog een startkwalificatie kunnen halen.

De wetgeving voor Doorstroompunten is niet in een aparte wet vastgelegd. In de Wet op het Voortgezet Onderwijs, de Wet Educatie en Beroepsonderwijs en de Wet op de Expertisecentra is een aantal artikelen opgenomen over verzuim, voortijdig schoolverlaten en de functie van de gemeente hierin.

1.1.3 Missie en Visie Leerplicht

De missie en visie van Leerplicht Amsterdam luidt: Goed onderwijs en kinderopvang voor ieder kind en jongere. Met hart voor de ontwikkeling van jonge Amsterdammers stuurt Leerplicht op aanwezigheid en draagt daardoor bij aan een kansrijke loopbaan.

Dit doen we door middel van drie rollen:

- Wij regisseren en blijven betrokken bij het verloop van elke verzuimcasus om ervoor te zorgen dat de jeugdige weer onderwijs volgt
- Wij adviseren alle betrokken partijen zowel bij dreigend verzuim als wettelijk schoolverzuim. We adviseren gevraagd en ongevraagd.
- Wij signaleren proactief en handelen met een scherp oog voor risico's op wettelijk schoolverzuim.

1.1.4 Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

De Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) is een beschrijving van de werkzaamheden van de leerplichtambtenaar en de ketenpartners met betrekking tot de aanpak van schoolverzuim van leerplichtige leerlingen. Voor boven-leerplichtigen is er de [routekaart van het Doorstroompunt](#). De MAS is in maart 2017 opgesteld door het OM, de VNG, Halt en de Raad voor de Kinderbescherming vanuit een gezamenlijke visie. In deze visie wordt primair ingezet op preventie en (vrijwillige) jeugdhulp. De beschreven aanpak biedt, afhankelijk van de situatie, ruimte om gemotiveerd andere keuzes te maken. *'Pas toe of leg uit'* is het motto van de MAS. In de MAS wordt onder andere ingegaan op de wettelijk taken van de leerplichtambtenaar en wordt het juridisch kader van de leer- en kwalificatieplicht beschreven. De MAS wordt jaarlijks door de landelijke klankbordgroep en de landelijk werkgroep geëvalueerd en eventueel aangepast.

1.1.5 De routekaart van het Doorstroompunt

De routekaart beschrijft een methodische werkwijze voor het Doorstroompunt. De routekaart sluit aan op de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) die in 2017 is ontwikkeld voor leerplichtige kinderen en jongeren. De routekaart van het Doorstroompunt heeft betrekking op jongeren van 18 tot 27 jaar.

De routekaart is bedoeld als handreiking, een hulpmiddel bij de uitvoering van de taken van het Doorstroompunt. Voor de ene organisatie is de beschrijving vernieuwender dan voor de andere organisatie. Als het goed is roept de routekaart een beeld van herkenning op, hij beschrijft immers de huidige werkwijze. Het is een methodische beschrijving die je ondersteunt bij het waarborgen van de kwaliteit in de aanpak van schoolverzuim, schooluitval of maatschappelijke uitval. Zo dragen we bij aan een resultaatgerichte begeleiding voor alle jongeren in de Doorstroompunt doelgroep.

1.2 Functies binnen de gemeente Amsterdam

Binnen de organisatie bestaan de volgende functies: leerplichtambtenaar, senior leerplichtambtenaar, leerplichtondersteuner, leerplichtassistent, adviseur kwaliteit en teammanager.

(Senior) leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar ziet erop toe dat wettelijke afspraken voor leerlingen tot 27 jaar worden nageleefd zoals deze zijn vastgelegd in de Leerplichtwet en de wetgeving voor Doorstroompunten.

Dat betekent dat de leerplichtambtenaar:

- erop toe ziet dat leerlingen tot 18 jaar bij een school staan ingeschreven totdat zij een startkwalificatie hebben;
- erop toe ziet dat jongeren van 18-27 jaar die nog geen startkwalificatie hebben, bezig zijn deze te halen;
- een onderzoek instelt als er een melding binnenkomt dat een leerling zonder toestemming van school weg blijft;
- samenwerkt met de school en andere partners om spijbelaars en uitvallers zo snel mogelijk weer naar school terug te laten keren, eventueel met hulp van een schoolarts, een ouder-kind-centrum, de jeugdzorg of een andere instelling.

Leerplichtondersteuner

De leerplichtondersteuners verzorgen een deel van de administratie van de leerplichtambtenaren. Verder ontvangen zij de binnenkomende post, nemen de telefoon aan en maken afspraken voor de leerplichtambtenaren.

Leerplichtassistent

De afdeling leerplicht organiseert op verzoek van school acties, bijvoorbeeld rond luxeverzuim, te laat komen en spijbelen. Bij deze acties worden de leerplichtambtenaren ondersteund door leerplichtmedewerkers.

In opdracht van de leerplichtambtenaar kunnen deze medewerkers op deurbezoek, om te controleren of een leerling thuis is.

Adviseur kwaliteit

De adviseurs kwaliteit ontwikkelen de Amsterdamse Handboeken Leerplicht, doen onderzoek naar de uitvoering van het verzuimbeleid, ontwikkelen werkprocessen en zien toe op de kwaliteit van de dienstverlening.

Teammanager

De dagelijkse aansturing van de leerplichtambtenaar is in handen van de teammanager. Zij maken zo nodig met de school verbeterafspraken over leerplicht gerelateerde zaken.

1.3 De schoolcontroles

Sinds 1 januari 2012 ligt het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet door scholen bij de Inspectie van het Onderwijs.

De Inspectie heeft onder andere de wettelijke taak om toezicht te houden op de volgende onderwerpen:

- Handelt het hoofd conform artikel 13a (vakantieverlof wegens de specifieke aard van het beroep een der ouder), tweede lid, of artikel 14, derde lid, eerste volzin (vrijstelling geregeld schoolbezoek bij andere gewichtige omstandigheden tot en met 10 schooldagen),
- Voldoet het hoofd aan de verplichtingen, opgelegd in de artikelen 18, 21 en 21a (tijdig in- en afschrijvingen doorgeven en het tijdig melden van ongeoorloofd schoolverzuim),
- Verstrekt het hoofd bij de uitvoering van deze wet juiste en volledige inlichtingen.

De afdeling leerplicht heeft een signaalfunctie en vormt de verbinding tussen de leerplichtambtenaren en de [Inspectie van het Onderwijs](#). Als deze constateert dat een school niet handelt conform de geldende wetgeving dan kan er een signaal worden afgegeven bij de Inspectie. De inspectie bepaalt vervolgens of zij dit als een urgent signaal oppakken. Ook ouders kunnen een signaal afgeven in de signalenbox van de Inspectie.

2 In- en uitschrijvingen

Voor leerlingen tot 18 jaar geldt de Leerplichtwet: een kind is leerplichtig vanaf de eerste dag van de maand nadat het kind 5 jaar is geworden tot en met het schooljaar waarin het 16 jaar is geworden.

Tot 18 jaar geldt de kwalificatieplicht: leerlingen zijn verplicht onderwijs te volgen totdat ze een startkwalificatie hebben. Een startkwalificatie is minimaal een mbo-2 niveau, havo- of vwo-diploma.

Dit geldt ook voor de leerlingen die deelnemen aan het (V)SO, met uitzondering van de leerlingen die het speciaal onderwijs hebben gevolgd in de uitstroomprofielen dagbesteding of arbeid: zij zijn wel leerplichtig, maar niet kwalificatieplichtig.

Op grond van de Leerplichtwet moet iedere leerplichtige en iedere kwalificatieplichtige leerling bij een school staan ingeschreven. De ouders zijn hiervoor verantwoordelijk. Daarnaast is in de Leerplichtwet bepaald hoe de school moet handelen bij de in- en uitschrijving van leerlingen.

In de wet wordt gesproken over afschrijven. In dit handboek hanteren we in plaats daarvan de term uitschrijven. Voor alle leerlingen binnen het (V)SO (tot 18 jaar en 18 jaar en ouder) geldt de Wet op de Expertise Centra om voortijdig schoolverlaten terug te dringen. Een voortijdig schoolverlater is een jongere die de school verlaat zonder startkwalificatie.

2.1 Wet en regelgeving

2.1.1 Leerplichtwet

De Leerplichtwet geldt voor leerlingen jonger dan 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben.

In de Leerplichtwet is bepaald wie verantwoordelijk is voor de inschrijving van een kind en wanneer de verplichting tot inschrijving en geregeld schoolbezoek begint en eindigt (artikelen 2, 3, 4, 5 en 15 van de Leerplichtwet).

Uitschrijving tot 18 jaar

Een uitschrijving van een leerling op verzoek van de ouders is alleen toegestaan:

- wegens inschrijving op een andere school (LPW art. 10);
- wanneer ouders aangeven dat zij naar het buitenland vertrekken (artikelen 5, 6 en 9 van de Leerplichtwet);
- wanneer er vrijstelling van inschrijving geldt op een van de in de LPW genoemde gronden (artikelen 5, 5a, 6, 7, 8, 9 en 15 van de Leerplichtwet).

Verwijdering

Een uitschrijving op basis van een eenzijdige beslissing van de school, zonder dat er een verzoek van de ouders is (zie hierboven), geldt als een verwijdering.

Ook een gedwongen overplaatsing naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), wordt gezien als een verwijdering. Voor verwijdering zie: **hoofdstuk 8**.

2.1.2 In- en uitschrijvingen via ROD

Het Register Onderwijsdeelnemers (ROD) bevat in- en uitschrijvingsgegevens en examen- en diplomagegevens van scholen en instellingen. Scholen leveren deze gegevens aan bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) en DUO registreert deze gegevens in ROD.

In de wet is het volgende bepaald:

- De scholen geven de in- en uitschrijvingen van studenten via DUO door aan ROD;
- Zij melden in- en uitschrijvingen binnen 7 dagen. (artikel 18 eerste lid van de Leerplichtwet)
- Via DUO worden de gegevens vanuit ROD binnen een week doorgegeven aan de gemeente.

Binnen 7 dagen

In het kader van de aanpak voortijdig schoolverlaten en handhaving Leerplichtwet is het essentieel dat de gemeente snel op de hoogte is van de in- en uitschrijvingen. Vandaar dat de school in- en uitschrijvingen binnen 7 dagen moet doorgeven.

De wetgever gaat er hierbij van uit dat het leerling administratiesysteem van de school altijd actueel is: zodra een in- of uitschrijving bekend is bij de school, wordt deze geregistreerd in de leerling administratie van de school. Wissel daarom de gegevens binnen 7 dagen uit met het Register Onderwijsdeelnemers (ROD).

Informatie over het doorgeven van in- en uitschrijvingen is te vinden op aanvalopschooluitval.nl.

2.1.3 Passend Onderwijs

Met de invoering van het passend onderwijs is er voor scholen een zorgplicht indien een leerling wordt aangemeld die een ondersteuningsbehoefte heeft. De school beslist op basis van de aangeleverde gegevens of zij de ondersteuning kunnen bieden die de leerling nodig heeft. Kunnen zij geen invulling geven aan de ondersteuningsbehoefte dan hebben zij een zorgplicht om te zoeken naar een passende onderwijsplek, in eerste instantie binnen hun eigen samenwerkingsverband.

De Samenwerkingsverbanden Amsterdam Diemen en samenwerkingsverband VO vormen het 'loket' voor verwijzing van leerlingen naar het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs (cluster 3 en 4). De procedure voor verwijzing begint bij de onderwijsadviseurs van het Samenwerkingsverband. Via dit loket kan een [Toelaatbaarheidsverklaring](#) (TLV) worden afgegeven, waarmee de leerling kan worden ingeschreven op een school voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs. Meer informatie over de route van verwijzing is te vinden op de website swvamsterdamdiemen.nl (PO) en [swvamsterdam](http://swvamsterdam.nl) (VO).

Zorgplicht

De zorgplicht geldt in een aantal gevallen niet:

- Als de school waar het kind is aangemeld vol is. Dat moet dan wel voor alle leerlingen gelden. Scholen mogen bijvoorbeeld niet een aanmelding weigeren omdat ze te veel kinderen met een beperking binnen de school of klas hebben.
- Indien de ouders weigeren de grondslag van de school te onderschrijven.
- Wanneer leerlingen bijvoorbeeld een taalachterstand hebben en extra ondersteuning nodig hebben om die achterstand in te lopen. Voor de bestrijding van achterstanden zijn middelen beschikbaar bij de scholen en de gemeenten.
- Bij aanmelding tot een instelling van cluster 1 of 2. Deze instellingen maken geen deel uit van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en hebben een eigen toelatingsprocedure.
- Een kind schrijft zich in op een ander niveau dan de oude school adviseert.

2.1.4 Wet op de Expertisecentra

Vanaf 18 jaar

Voor leerlingen vanaf 18 jaar geldt de Leerplichtwet niet meer. Ten aanzien van deze leerlingen bepaalt de WEC dat school de uitschrijving van een leerling van 18 - 27 jaar zonder startkwalificatie onverwijld bij de woongemeente van de leerling meldt (WEC art. 47a).

In de praktijk gaat dit via DUO: de school meldt in- en uitschrijvingen via DUO aan ROD (voorheen BRON) en DUO geeft deze informatie door aan de gemeente: zie [paragraaf 2.1.2](#). Deze jongeren worden tot hun 27e jaar door de gemeente gevolgd en gestimuleerd om alsnog een startkwalificatie te halen.

2.1.5 Kernprocedure Overstap SO-VO

Een goede overstap van de ene naar de andere school is erg belangrijk voor een succesvolle schoolcarrière. De Amsterdamse schoolbesturen hebben met de gemeente Amsterdam afspraken gemaakt over het proces van aanmelding en inschrijving op een andere school. Deze afspraken zijn vastgelegd in [Kernprocedure Overstap PO-VO](#).

LET OP

- Kernprocedure geldt ook voor leerlingen die vanuit het SO overstappen naar de brugklas van een reguliere VO-school.
- Het Praktijkonderwijs valt onder het reguliere VO.

Voor meer informatie over de overstap SO-VO en de kernprocedure: zie swvadam.nl.

2.1.6 Het Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen

Leerlingen in het voortgezet onderwijs die extra zorg nodig hebben die niet meer door de huidige school geboden kan worden, meldt de school en/of de ketenpartner aan bij het Onderwijsschakelloket (OSL) van het Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen. Hier kan de school ook een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aanvragen voor het speciaal onderwijs cluster 3 of cluster 4. Zie swvadam.nl.

(> met de scholen > Onderwijsadviseurs).

2.1.7 Uitstroomprofielen arbeid/dagbesteding

Leerlingen die het speciaal onderwijs hebben gevolgd in de uitstroomprofielen arbeid of dagbesteding zijn wel leerplichtig, maar niet kwalificatieplichtig.

Dit betekent dat zij verplicht zijn om naar school te gaan, tot en met het schooljaar waarin zij 16 jaar worden (LPW art. 4a lid 2, WEC art. 2, 2e lid onder j en n).

Sinds 1-1-2019 zijn gemeenten wettelijk verantwoordelijk voor het monitoren van alle leerlingen vso in onderwijs of op de arbeidsmarkt/in dagbesteding tot hun 27e.

2.1.8 Verzuim melden 18min en 18plus geen onderscheid

Verder is afgesproken dat de Amsterdamse scholen bij het melden van verzuim geen onderscheid maken tussen leerlingen tot 18 jaar en oudere leerlingen tot 23 jaar zonder startkwalificatie. Meer hierover staat in [paragraaf 5.1.3](#).

2.1.9 Thuiszitters

De gemeente Amsterdam en het Samenwerkingsverband hebben afspraken gemaakt om (dreigende) thuiszitters en absoluut verruimers (AV'ers) eerder in beeld te krijgen. Zie hoofdstuk 5 Melden van schoolverzuim.

2.2 Stappen school bij inschrijving

Een (V)SO-school schrijft alleen een leerling in, nadat de toelaatbaarheidscommissie van het samenwerkingsverband de leerling toelaatbaar verklaard heeft tot een cluster 3 of 4 school.

Wat betreft cluster 1 en 2 bepaalt de instelling of de reguliere school, waar de leerling is aangemeld of staat ingeschreven, of zij een verzoek indienen betreffende de toelaatbaarheid tot een instelling bij de commissie van onderzoek. Deze commissie beoordeelt aan de hand van criteria of een leerling is aangewezen op onderwijs op de instelling of op ondersteuning vanuit de instelling in het regulier onderwijs. De commissie mag deze criteria zelf bepalen en bepaalt ook de duur van de toelaatbaarheid en het begeleidingsaanbod.

De school neemt bij inschrijving de volgende stappen:

De school vraagt onderwijskundige informatie over de leerling op bij de vorige school. De school wisselt de gegevens binnen 7 dagen uit met het Register Onderwijsdeelnemers.

Start nieuwe schooljaar

Verschijnt de nieuwe leerling niet bij de start van de opleiding, dan neemt de school contact op met de vorige school van de leerling en de ouders. Daarnaast meldt de school het verzuim binnen de wettelijke termijn aan bij DUO-verzuim. Zie [paragraaf 5.3](#) Wettelijk verzuim melden bij DUO-verzuim.

Let op!

Als de school een leerling inschrijft is de school verantwoordelijk voor het registreren en melden van verzuim. Dit geldt ook als de leerling in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de school volgt. Het is dus zaak dat de school hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt.

Meer informatie over het melden van verzuim staat in [hoofdstuk 5](#).

2.3 Stappen school bij uitschrijving

2.3.1 Voorafgaand aan uitschrijving

Voordat de school een leerling uitschrijft, moet zij nagaan of dit wettelijk gezien mag en zij moet weten wat het vervolgetraject van de leerling is. Zie [paragraaf 2.1.1](#) Leerplichtwet en <https://www.duo.nl/zakelijk>.

Is bekend naar welke school de leerling zal gaan en per wanneer hij daar zal starten? Zo ja, dan neemt de school contact op met de nieuwe school om na te gaan of de leerling daar inderdaad is ingeschreven en per wanneer de leerling daar zal starten. Als de school ervan overtuigd is dat de leerling op een andere school is ingeschreven (de school heeft gecheckt waar de leerling staat ingeschreven en per wanneer hij daar zal starten, zie punt 2), dan schrijft de school de leerling uit op de laatste schooldag voordat de leerling naar de andere school gaat.

2.3.2 Geen vervolgschool

Als niet zeker is dat de leerling is ingeschreven op een andere school (de school is hiervan niet overtuigd), dan mag de school de leerling nog niet uitschrijven. Is de leerling toch vertrokken, dan meldt de school dit direct als vermoedelijk ongeoorloofd verzuim bij DUO-verzuim. Zie [hoofdstuk 5](#) Melden van schoolverzuim.

Het kan zijn dat ouders voor hun kind een vrijstelling van inschrijving hebben op basis van de Leerplichtwet (LPW art. 5, 5a en 15). Ook dan schrijft de school de leerling uit. De ouders van de leerling kunnen een beroep op vrijstelling doen bij de leerplichtambtenaar.

2.3.3 Gedwongen schoolwisseling/overplaatsing is verwijdering

Het kan zijn dat een leerling vanwege een ernstig incident niet kan blijven op de huidige school. De leerling kan dan gedwongen worden overgeplaatst naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur). In dat geval is er sprake van een verwijdering. De stappen die school hierbij moet zetten staan in [paragraaf 8.3](#) Stappen bij verwijderen.

2.3.4 Uitstroomprofielen arbeid-/dagbesteding

De regels in deze paragraaf gelden ook bij de uitschrijving van leerplichtige leerlingen met uitstroomprofiel arbeid-/dagbesteding.

Leerlingen die het speciaal onderwijs hebben gevolgd in de uitstroomprofielen arbeid of dagbesteding zijn wel leerplichtig, maar niet kwalificatieplichtig.

Dit betekent dat zij verplicht zijn om naar school te gaan, tot en met het schooljaar

waarin zij 16 jaar worden (LPW art. 4a lid 2, WEC art. 2, 2e lid onder j en n). Sinds 1-1-2019 zijn gemeenten wettelijk verantwoordelijk voor het monitoren van alle leerlingen VSO in onderwijs of op de arbeidsmarkt/in dagbesteding tot hun 27e.

2.3.5 Eindexamenleerlingen

Vmbo-leerlingen die zijn geslaagd voor het eindexamen, schrijft de school uit in dezelfde week waarin de eindexamenuitslag is vastgesteld. Alle leerlingen die bij de start van het nieuwe schooljaar niet zijn ingeschreven op een vervolgopleiding, worden door de leerplichtambtenaar opgeroepen.

Is een leerling **niet** geslaagd voor het eindexamen, dan wordt in overleg tussen school, ouders en leerling besloten of de leerling nog een jaar op school blijft om opnieuw examen te gaan doen. De leerling blijft dan ingeschreven. Wanneer besloten wordt dat de leerling niet op school zal blijven en de leerling is nog kwalificatieplichtig, dan zijn de ouders verplicht om ervoor te zorgen dat hun kind op een andere school wordt ingeschreven.

- De school heeft daarbij een inspanningsverplichting.
- De leerling kan pas worden uitgeschreven, als een andere school bereid is om de leerling te plaatsen.
- Tot die tijd volgt de leerling het lesprogramma op de 'oude' school.
- Is de leerling daarbij ongeoorloofd afwezig, dan meldt de school dit bij DUO-verzuim (zie [hoofdstuk 5](#)).

2.3.6 Ná uitschrijving

De school geeft de uitschrijving binnen 7 dagen door aan ROD (artikel 18 eerste lid van de Leerplichtwet).

De school geeft onderwijskundige informatie over de leerling door aan de volgende school.

2.3.7 Wanneer een DUO-melding?

Als de leerling is vertrokken zonder dat duidelijk is waarheen, moet de school bij DUO-verzuim een melding doen van vermoedelijk ongeoorloofd verzuim.

De school mag de leerling nog niet uitschrijven, tenzij de leerplichtambtenaar hiervoor toestemming geeft. Zolang de leerling op de school ingeschreven blijft en deze niet bezoekt, herhaalt de school wekelijks de DUO-melding.

Als er sprake is van verzuim dat de school nog niet hoeft te melden en school maakt zich zorgen over een goede overstap van de leerling naar de nieuwe school, dan moet conform de regionale afspraken overstap vo-mbo zij hiervan altijd een DUO-melding "Overig verzuim" doen. In de toelichting bij de melding moet school duidelijk de reden van de melding aangeven.

2.4 VAVO (Joke Smit)

In het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo) kan een diploma of kunnen deelcertificaten gehaald worden op vmbo-tl, havo- of vwo-niveau. Het vavo is voor volwassenen (18+) die niet meer op het voortgezet onderwijs zitten en nog geen startkwalificatie hebben behaald, of een vak of diploma op een hoger niveau willen halen. En voor leerlingen uit het voortgezet onderwijs die dreigen uit te vallen en waarbij de inrichting van het volwassenenonderwijs beter past. Onder bepaalde

voorwaarden kunnen deze minderjarigen vanaf 16 jaar ook naar het vavo. Meer informatie over het VAVO en hier examen doen vindt u op [de website van de Rijksoverheid](#) en de [website passend onderwijs](#).

16- en 17-jarigen

Vso-leerlingen kunnen ook als extraneus examen afleggen bij een instelling voor voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo). Dat betekent wel dat op basis van een symbiose-overeenkomst een deel van het schoolplan samen met die instelling moet zijn uitgevoerd. Het vavo verzorgt alleen de schoolsoorten vwo, havo en mavo. Deze route staat open voor vso-leerlingen vanaf 16 jaar. Voorwaarde is dat de leerling onafgebroken onderwijs in het vso heeft gevolgd.

Let op!

De school waar de leerling staat ingeschreven blijft verantwoordelijk voor het melden van wettelijk verzuim. Verzuimende leerlingen moeten binnen 5 werkdagen bij DUO-verzuim gemeld worden. Het is zaak dat de school van inschrijving hier goede afspraken over maakt.

Voor meer informatie over het melden van verzuim van een leerling die elders onderwijs volgt zie [paragraaf 5.8](#).

2.5 Jongerenpunten

Als school in overleg met de leerplichtambtenaar een leerling van 18 jaar of ouder zonder startkwalificatie uitschrijft wordt hij/zij een voortijdig schoolverlater (vsv'er). Leerplicht draagt vsv'er over aan de Jongerenpunten. De adviseurs van de Jongerenpunten begeleiden vsv'er naar werk of terug naar school.

2.6 Verhuizing binnen of buiten Nederland

Soms kiezen ouders ervoor om hun kind in het buitenland naar school te sturen, of het hele gezin verhuist naar het buitenland. Of het gezin verhuist binnen Nederland. Wat moet de school dan doen?

Vóórdat school de leerling mag uitschrijven moet er duidelijkheid zijn over:

De datum: wat is de vertrekdatum en wanneer willen de ouders de leerling uitschrijven?

De nieuwe school: naar welke school gaat de leerling, in welk land en welke plaats?

De inschrijving op de nieuwe school: is de leerling daar al ingeschreven en wanneer zal de leerling daar starten?

Als de ouders aannemelijk maken dat hun kind op een andere school is ingeschreven (in Nederland of daarbuiten) en als de school hiervan overtuigd is (d.w.z. de school heeft gecheckt waar en per wanneer de leerling is ingeschreven), dan schrijft de school de leerling uit op de laatste schooldag voordat de leerling (naar het buitenland) vertrekt.

2.6.1 Nog niet uitschrijven, wel DUO-melden

Als de leerling vertrekt zonder dat ouders aannemelijk hebben gemaakt dat de leerling op een andere school is ingeschreven, dan schrijft de school de leerling nog niet uit. De school meldt de afwezigheid van de leerling als ongeoorloofd verzuim bij DUO-verzuim. Als de leerling niet op school komt en school heeft van derden vernomen dat het kind naar het buitenland is vertrokken, dan geldt: als de ouders dit niet zelf aan school hebben doorgegeven, blijft de leerling ingeschreven op school en school meldt de afwezigheid als ongeoorloofd verzuim bij DUO-verzuim.

Bij DUO geldt de volgende afspraak: als de school twijfels of zorgen heeft over een goede overstap naar de nieuwe school, dan schrijft zij de leerling pas uit na overleg met de leerplichtambtenaar.

Als school de leerling heeft uitgeschreven van school, maar hij of zij staat nog wel ingeschreven in Nederland, dan krijgt de leerplichtambtenaar hiervan automatisch een melding. Op basis hiervan stelt de leerplichtambtenaar een onderzoek in. Alle leerplichtige kinderen die in Nederland wonen, moeten immers naar school.

2.6.2 Maximaal één jaar in het buitenland naar school

Als een kind maximaal één jaar in het buitenland naar school zal gaan, dan kunnen de ouders hiervoor eenmalig een beroep doen op vrijstelling van inschrijving op een school in Nederland (artikel 5 onder c en artikel 9 van de Leerplichtwet). Dit moeten zij regelen via de leerplichtambtenaar.

Voldoen de ouders aan de eisen die de Leerplichtwet en de Wet basisregistratie personen hieraan stellen, dan ontstaat voor één jaar een vrijstelling van de inschrijvingsplicht op een school in Nederland. De Nederlandse school moet de leerling in dat geval uitschrijven (terwijl ouders hun kind ingeschreven kunnen laten in het bevolkingsregister van Nederland).

De Wet basisregistratie personen stelt in dit geval dat een jongere niet langer dan 8 maanden verblijft in het buitenland gedurende een kalenderjaar.

De leerplichtambtenaar zal aan de ouders een verklaring vragen waaruit blijkt dat de jongere is ingeschreven op de buitenlandse school en deze ook geregeld bezoekt. Informatie hierover voor ouders is te vinden op [Amsterdam.nl](https://amsterdam.nl) > [Onderwijs en jeugd](#) > [Naar school in het buitenland](#)

2.7 Gedwongen achterlating van kinderen in het buitenland

Elk jaar worden er vrouwen en hun kinderen tegen hun zin door hun man of ouder(s) in het buitenland achtergelaten. De gemeente Amsterdam vindt het belangrijk om inzicht te krijgen in de omvang van dit probleem en heeft de scholen gevraagd extra alert te zijn op signalen van gedwongen achterlating. Van gedwongen achterlating kan sprake zijn als een leerling langdurig afwezig is (al dan niet met bericht van ouders), of als een leerling na de vakantie niet teruggekeerd is op school.

Is een leerling zonder bericht afwezig, dan meldt de school deze afwezigheid als ongeoorloofd verzuim via DUO aan de leerplichtambtenaar. Zie [DUO/zakelijk](#). Bestaat op school het vermoeden van gedwongen achterlating, dan bespreekt de school dit met de leerplichtambtenaar en in het ZAT.

De leerplichtambtenaar informeert de afdeling Leerplicht, dat het vermoeden van gedwongen achterlating vervolgens meldt bij Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland. Veilig Thuis stelt een onderzoek in. Zij brengt de Dienst Basisinformatie (DBI) op de hoogte en vraagt DBI de kinderen niet uit te schrijven in verband met mogelijke gedwongen achterlating.

De Leerplichtwet blijft voor deze kinderen van kracht zolang zij in Nederland staan ingeschreven. De leerplichtambtenaar beoordeelt in samenspraak met Veilig Thuis of een proces-verbaal zinvol is.

2.7.1 Wanneer een DUO-melding?

- Bij vermoeden van achterlating geldt: zolang de leerling niet is teruggekeerd op school, meldt de school het verzuim wekelijks in het [DUO-verzuimloket](#).
- Als het vermoeden van gedwongen achterlating daadwerkelijk is gemeld bij Veilig Thuis, doet de school na 4-wekelijkse meldingen bij DUO-verzuim een LRV-melding doen. Dit is een melding van langdurig relatief verzuim. Deze melding kan pas worden afgesloten als de leerling weer op school komt of als de leerling definitief bij de school wordt uitgeschreven. Zie [hoofdstuk 5](#).

2.7.2 Wanneer uitschrijven?

- De school schrijft de leerling niet uit zolang het onderzoek van Veilig Thuis loopt.
- Veilig Thuis informeert de leerplichtambtenaar als uit het onderzoek blijkt dat de leerling wel of nog niet uitgeschreven kan worden.
- De leerplichtambtenaar brengt de school hiervan op de hoogte.

School en leerplichtambtenaar houden elkaar op de hoogte van de ontwikkelingen. De school informeert de leerplichtambtenaar als de leerling weer terug is.

Voor meer informatie kunt u terecht bij uw leerplichtambtenaar en bij:

[Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland](#) tel. 0800-2000

Direct contact voor professionals tel. 020 798 3798.

2.8 Nieuwkomers

Een nieuwkomer heeft recht op onderwijs!

Nieuwkomers zijn leerlingen die korter dan een jaar in Nederland wonen. Vaak beheersen deze leerlingen de Nederlandse taal onvoldoende om meteen regulier onderwijs te volgen.

Er is geen apart aanmeldsysteem voor (V)SO-leerlingen. Als de leerling in een nieuwkomersgroep is geplaatst, kan hier eventueel een psychologisch onderzoek plaatsvinden. Verwijzing naar het (V)SO verloopt via het samenwerkingsverband.

2.8.1 Nieuwkomers SO

In Amsterdam is een aantal basisscholen die onderwijs aan nieuwkomers geven. Het Centraal Meldpunt Nieuwkomers houdt bij welke scholen dit zijn en waar plaats is.

Als een nieuwkomers leerling bij de school wordt aangemeld, schrijft deze school de leerling in (= de stamschool). De stamschool informeert zo spoedig mogelijk bij het

Centraal Meldpunt Nieuwkomers op welke school plaats is voor de leerling in een nieuwkomersgroep. Het Centraal Meldpunt Nieuwkomers geeft aan de stamschool door waar en wanneer de leerling in een nieuwkomersgroep kan starten. Tot het moment van plaatsing in een nieuwkomersgroep, is de stamschool verantwoordelijk voor het verzorgen van onderwijs aan de leerling en voor het registreren en melden van verzuim. Zodra de leerling kan starten in een nieuwkomersgroep, schrijft deze school de leerling in. De stamschool schrijft de leerling uit. Na een jaar nieuwkomerstraject schrijft deze school de leerling weer uit. De stamschool schrijft de leerling weer in.

Voor meer informatie en contact zie: [Centraal Meldpunt Nieuwkomers](#).

2.8.2 Nieuwkomers VSO

In Amsterdam zijn er twee scholen met speciale Internationale Schakelklassen (ISK) voor nieuwkomers: Mundus College en Montessori College Oost.

Een school kan een nieuwkomer die bij haar wordt aangemeld, verwijzen naar één van bovenstaande scholen. Beide scholen bieden onderwijs op alle niveaus aan, van praktijkonderwijs tot vwo. Ouders en leerling kunnen zelf kiezen op welke van deze 2 scholen de leerling de ISK zal gaan volgen.

2.9 Detentie of gesloten behandelcentrum

Het kan zijn dat een leerling in detentie of in een gesloten behandelcentrum is geplaatst. Jongeren tot 18 jaar krijgen in de gesloten instelling onderwijs aangeboden en de organisatie die dit onderwijs verzorgt schrijft de leerling in.

1. Is een leerling zonder bericht afwezig, dan neemt de school dezelfde dag contact op met leerling en/of ouders om te informeren naar de reden van afwezigheid van de leerling.
2. Als de leerling gesloten is geplaatst, verifieert de school dat bij de betreffende instelling.
3. Als het zeker is dat de leerling gesloten is geplaatst, informeert de school de leerplichtambtenaar over start en einde van de plaatsing.
4. In de verzuimregistratie moet de reden van afwezigheid duidelijk zijn.

2.9.1 Wanneer een DUO-melding?

- Als de school (na eigen onderzoek) niet zeker weet waarom de leerling afwezig is, doet de school bij 16 uur afwezigheid een melding bij DUO-verzuim. Of eerder wanneer er zorgen zijn.
- Zolang de leerling afwezig is zonder dat duidelijk is waarom, herhaalt de school wekelijks de DUO-melding. Bij 4 weken ononderbroken afwezigheid doet de school een LRV-melding.

2.9.2 Wanneer uitschrijven?

Een leerling in detentie of in een behandelcentrum wordt begeleid door een medewerker van Jeugdreclassering of andere hulpverlener/begeleider. Deze persoon heeft als taak te zorgen voor de schoolloopbaan na detentie of behandelcentrum. De school van herkomst kan met deze persoon overleggen over het vervolg van de schoolloopbaan. Het gaat hierbij vaak om maatwerk! Zie hiervoor ook artikel 40 lid 16 van de WEC.

In het algemeen geldt:

- Als de leerling gesloten is geplaatst, schrijft de school die het onderwijs in de gesloten instelling verzorgt, de leerling in.
- Als de leerling op die andere school is ingeschreven, mag de school van herkomst de leerling uitschrijven.

2.10 Zwangerschap en tienermoeders

Zwangerschap is geen reden om een leerling uit te schrijven. Om te voorkomen dat zwangere leerlingen en tienermoeders voortijdig met school stoppen, is het wel belangrijk dat de begeleiding van deze leerlingen goed verloopt. Het is raadzaam binnen de school een contactpersoon aan te wijzen voor deze leerlingen. Een zwangere leerling heeft recht op zwangerschapsverlof, net als iemand die werkt. School registreert de leerling als geoorloofd afwezig (ziek).

Als de leerling vóór of ná het zwangerschapsverlof zonder geldige reden niet op school komt, meldt de school dit bij DUO-verzuim.

In [paragraaf 5.12](#) leest u hier meer over.

3 Verzuimbeleid: Voorkomen en aanpakken van verzuim

Een goede relatie tussen school, leerlingen en ouders vormt de basis van een effectief verzuimbeleid. Alle partijen hebben hierbij hun eigen rol:

1. Ouders zorgen ervoor dat hun kind naar school gaat en zij informeren de school als hun kind afwezig is.
2. De school hanteert duidelijke regels bij het voorkomen en aanpakken van verzuim, zodat ouders en leerlingen, maar ook medewerkers van scholen weten waar zij aan toe zijn en wat er van hen wordt verwacht.

3.1 Wet- en regelgeving

3.1.1 Leerplichtwet

De Leerplichtwet geldt voor leerlingen jonger dan 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben.

3.1.2 Wet op de Expertisecentra

In de WEC art. 22 staat een aantal bepalingen over de communicatie van het verzuimbeleid:

- De school is verplicht om in de schoolgids aan te geven hoe zij schoolverzuim voorkomt en welke maatregelen zij neemt als verzuim wordt geconstateerd.
- De schoolgids bevat ook informatie over de wijze waarop de zorg voor de leerling wordt vormgegeven.
- Het bevoegd gezag reikt de schoolgids uit aan de ouders bij de inschrijving en jaarlijks na de vaststelling van de schoolgids.

3.2 Schoolgids en voorlichting aan ouders en leerlingen

Het aanspreken van ouders en leerlingen op verzuim moet gebaseerd zijn op duidelijke regels. Ouders krijgen jaarlijks de schoolgids, op papier of via de website.

In de schoolgids staat duidelijk beschreven wat de school van ouders verwacht bij de schoolgang van hun kind. Er staat bijvoorbeeld in wat een ouder moet doen als een kind ziek is en hoe en wanneer verlof kan worden aangevraagd.

Ook staat beschreven hoe de verzuimaanpak op school is georganiseerd en wat ouders hierbij van school kunnen verwachten. Er staat bijvoorbeeld in welke maatregelen de school neemt bij te laat komen en de mogelijkheid van een Halt-afdoening.

In de schoolgids benoemt de school welke (extra) zorg de school kan bieden, hoe dit is georganiseerd, welke instanties deel uitmaken van het zorgoverleg en welke taken zij hebben. Ook heeft de school opgenomen hoe zij omgaan met de veiligheid (o.a. pestprotocol).

De tekst in de schoolgids moet eenduidig zijn en overeenkomen met de praktijk.

3.3 Verzuim- en meldprotocol

Alle scholen hebben een actueel intern verzuim- en meldprotocol, waarin wordt beschreven welke medewerker welke actie onderneemt in geval van verzuim van een leerling:

- Welke medewerkers spelen een rol bij de verzuimaanpak?
- Hoe en door wie wordt verzuim bijgehouden?
- Welke medewerker heeft het overzicht van het verzuim van de leerlingen?
- Welke medewerker constateert wettelijk verzuim?
- Welke medewerker meldt het wettelijk verzuim via DUO-verzuim bij de leerplichtambtenaar?
- Welke medewerker mailt het verzuimoverzicht en aanvullende informatie rondom het verzuim naar de leerplichtambtenaar?
- Wie vervangt een medewerker met verzuimtaken bij diens afwezigheid?

Verder wordt beschreven hoe de school handelt bij verzuim:

- Wat is de aanpak bij te laat komen en welke medewerker(s) voeren dit uit?
- Wat wordt verstaan onder frequent ziekteverzuim? Wat is de aanpak hierbij en welke medewerker(s) voeren dit uit?
- Wat doet de school bij beginnend verzuim en welke medewerker onderneemt dan actie?
- Wat doet de school bij aanhoudend verzuim en welke medewerker onderneemt dan actie?

Een voorbeeld van een intern verzuimprotocol vindt u op: amsterdam.nl/leerplichtenscholen.

3.4 Zorgadviesteam (ZAT) of Zorgbreedte Overleg (ZBO)

De school is verplicht om een ZAT te organiseren. Frequentie 6 maal per jaar.

Goede samenwerking tussen de school, leerplichtambtenaar en zorgpartners voorkomt escalatie van problemen met en van leerlingen. Daarom is structureel en geregeld contact tussen school, leerplichtambtenaar en zorgpartners noodzakelijk.

Een (V)SO-school richt hiervoor een zorgoverleg (ZAT of ZBO).

Met de invoering van passend onderwijs en de transitie Jeugdwet is er een ontwikkeling dat er meer gesprekken plaatsvinden, waar ouders, school en hulpverleners met elkaar om de tafel gaan om gezamenlijk tot een plan te komen waarbij het recht op leren zoveel mogelijk wordt geborgd en voor de desbetreffende leerling maatwerk geboden wordt. Dergelijke overleggen heten Multi disciplinaire overleggen (MDO) of Rondetafel overleggen (RTO) Dit is dus een breder overleg dan de partners die deelnemen aan een ZAT en wordt alleen een specifieke leerling besproken meestal in bijzijn van de ouders en de leerling.

Deelnemers zorgoverleg

De school belegt het zorgoverleg. De leerplichtambtenaar maakt deel uit van het zorgoverleg, evenals bijvoorbeeld de jeugdarts en de ouder- en kind adviseur (OKA). Leerlingen en ouders kunnen ook uitgenodigd worden.

De OKA geeft ondersteuning en advies aan leerlingen, ouders en docenten, en verwijst zo nodig door naar gespecialiseerde hulpverleners. De OKA's werken vanuit een ouder- en kind team in de wijk.

School, leerplicht en de OKA maken periodiek afspraken over de samenwerking. De frequentie van deelname aan het zorgoverleg door de leerplichtambtenaar maakt onderdeel uit van deze afspraken

Het zorgoverleg is erop gericht om met de juiste zorg en begeleiding de schoolgang van de leerling te bevorderen. De taak van de leerplichtambtenaar binnen het zorgoverleg ligt op het vlak van het beoordelen van het verzuim en de afhandeling daarvan. De leerplichtambtenaar heeft hierbij de mogelijkheid om proces-verbaal tegen ouders/leerlingen op te maken. Dit is echter een uiterst middel. Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp staat voorop.

De verschillende routes die de leerplichtambtenaar kan inzetten bij verzuim staan beschreven in de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) en paragraaf 5.7 Wat gebeurt er na een melding.

Voor meer informatie over de zorgstructuur op school, zie de website swvadam.nl

4 Registreren van verzuim

Schoolverzuim betekent: het niet aanwezig zijn bij lessen of activiteiten van het lesrooster op school of buiten school.

De verzuimregistratie geeft inzicht in het verzuim per leerling. Het is de basis voor elke actie die de school en de leerplichtambtenaar kunnen ondernemen om verzuim te verminderen en te voorkomen.

Op basis van de verzuimregistratie per leerling kan de school het verzuim op de juiste gronden en binnen de wettelijke termijnen aan de leerplichtambtenaar melden.

Op basis van de totale verzuimregistratie kan de school het schoolverzuim meten en haar verzuimbeleid zo nodig aanpassen.

4.1 Wet- en regelgeving

4.1.1 Leerplichtwet

De Leerplichtwet geeft aan welke gegevens de school moet bijhouden over de aan- en afwezigheid van leerlingen:

- Het hoofd houdt aantekening van het verzuim van de leerlingen en vermeldt daarbij niet alleen of deze geoorloofd of ongeoorloofd waren, maar ook de reden van elk geoorloofd verzuim (Memorie van toelichting De Leerplichtwet en [Leerplichtregeling 1995 art. 2](#)).

4.1.2 Bekostigingsbesluit Wet op de Expertisecentra

In de Wet op de Expertisecentra is het volgende bepaald:

- De directeur van de school draagt er zorg voor dat een overzichtelijke administratie van het verzuim van de leerlingen op school beschikbaar is.

Ontheffing van onderwijstijd

In een aantal situaties kan de school voor een individuele leerling afwijken van het minimum aantal uren onderwijstijd en de leerling een op maat gemaakt onderwijsprogramma aanbieden. Deze regeling is bedoeld voor leerlingen die vanwege lichamelijke of psychische redenen tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school kunnen (artikel 12 lid 2 van de WEC). De school vraagt de ontheffing aan bij de onderwijsinspectie en die beslist hierover. De leerplichtambtenaar heeft hierbij geen rol. Voor meer informatie, zie de website van de onderwijsinspectie: [Maatwerk in onderwijstijd](#)

De school is verantwoordelijk voor het registreren van de afwezigheid van de leerling tijdens de uren waarvoor ontheffing is verleend.

Stage

Bij sommige opleidingen maakt een buitenschools praktijkgedeelte (stage) onderdeel uit van het onderwijsprogramma. De school is verantwoordelijk voor het registreren van verzuim van leerlingen tijdens het lesrooster op school en tijdens de stage-uren buiten school.

4.2 Inrichting van de verzuimregistratie

De verzuimregistratie moet een kloppend beeld geven van het verzuim per leerling, per lesuur en tijdens stage. Kloppend wil zeggen: de verzuimregistratie moet inzichtelijk, actueel, betrouwbaar en in overeenstemming zijn met het gerealiseerde les- en stagerooster.

Om aan deze voorwaarden te kunnen voldoen zijn de volgende aspecten belangrijk:

- De registratie is systematisch van opzet:
 - het is duidelijk hoe en hoe vaak geregistreerd wordt;
 - het is duidelijk wie hiervoor verantwoordelijk is;
 - er wordt eenduidig geregistreerd, volgens een afgesproken codering.
- Dit alles is beschreven in een intern verzuim- en meldprotocol (zie [paragraaf 3.3](#)).
- Dit protocol is geïmplementeerd binnen de school.
- De directie volgt en controleert het proces van registreren en stuurt dit zo nodig bij.

Verder geldt het volgende:

- De verzuimregistratie vindt minimaal dagelijks plaats.
- Er wordt onderscheid gemaakt in geoorloofd en ongeoorloofd verzuim.
- Bij geoorloofd verzuim wordt de reden aangetekend.
- Hierbij worden eenduidige verzuimcodes gebruikt (zie [paragraaf 4.3](#)).
- De verzuimregistratie geeft altijd een kloppend overzicht van het verzuim per leerling per dagdeel (SO) of per lesuur (VSO) en tijdens stage.

4.3 Soorten verzuim

De school moet het geoorloofde en het ongeoorloofde verzuim bijhouden, en bij geoorloofd verzuim moet zij de reden aantekenen.

4.3.1 Geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?

Geoorloofd verzuim is verzuim met geldige reden, ongeoorloofd verzuim is verzuim zonder geldige reden: meer hierover staat in [paragraaf 5.5](#).

4.3.2 Ziekteverzuim: geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?

Bij zorgwekkend ziekteverzuim ([paragraaf 5.9](#)) kan de school besluiten om de jeugdarts in te schakelen.

Het kan zijn dat de jeugdarts constateert dat er geen medische reden is voor het verzuim terwijl het ziekteverzuim aanhoudt, zonder verdere verklaring of actie van de ouders.

In dat geval registreert de school het verzuim als ongeoorloofd verzuim, vanaf het moment dat de jeugdarts heeft verklaard dat er geen medische reden is voor het verzuim.

4.3.3 Verzuim dat is ingehaald

Sommige scholen hebben als strafmaatregel dat een leerling ongeoorloofde afwezigheid moet inhalen. Hierbij geldt: ook als de leerling de uren heeft ingehaald, mag de ongeoorloofde afwezigheid waarvoor de leerling wordt gestraft achteraf niet uit de verzuimregistratie worden gehaald! Zie verder [paragraaf 5.2](#).

4.3.4 Verzuim tijdens stage

De school moet ervoor zorgen dat:

- verzuim tijdens stage binnen één week bij school bekend is
- de school verzuim tijdens stage (minimaal) wekelijks registreert.

Bij het berekenen van het aantal uren verzuim worden de uren die op school en tijdens stage zijn verzuimd bij elkaar opgeteld.

4.3.5 Verzuim bij onderwijs op een andere locatie

De school van inschrijving is verantwoordelijk voor het registreren en melden van verzuim. Dit geldt ook als de leerling in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de school volgt. Het is dus zaak dat de school hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt.

4.3.6 Verzuim bij ontheffing van onderwijstijd

De inspectie van het onderwijs kan, op verzoek van de school, ermee instemmen dat voor een bepaalde leerling wordt afgeweken van de voorgeschreven onderwijsuren. Bijvoorbeeld omdat de leerling vanwege lichamelijke of psychische redenen tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school kan.

De afwezigheid van de leerling tijdens de lesuren waarvoor ontheffing is verleend is geoorloofde afwezigheid.

- De school registreert deze afwezigheid als 'afwezig wegens handelingsplan'.
- Voorwaarde is dat in het handelingsplan duidelijk beschreven staat waarom en welke lesuren de leerling afwezig is.

4.3.7 Verzuim vanwege leerlingenvervoer

Het komt voor dat leerlingen verzuimen vanwege redenen die te maken hebben met het leerlingenvervoer. Het leerlingenvervoer is geregeld in de [Amsterdamse Verordening Leerlingenvervoer](#).

In deze verordening, artikel 2, wordt gewezen op de verantwoordelijkheid van de ouders: zij blijven verantwoordelijk voor het schoolbezoek van de leerling.

Om te bepalen of verzuim vanwege leerlingenvervoer geoorloofd of ongeoorloofd is, moet duidelijk zijn waar de oorzaak ligt van het verzuim, bij de vervoerder of bij de ouders:

- Er is sprake van geoorloofd verzuim als de oorzaak ligt bij de vervoerder. Bijvoorbeeld als de bus van het leerlingenvervoer te laat komt of helemaal niet komt.
- Er is sprake van ongeoorloofd verzuim als de oorzaak niet ligt bij de vervoerder en als de ouders geen goede reden hebben voor het verzuim.
- Als ouders een kind thuis houden omdat er nog geen beslissing is genomen op de aanvraag voor bekostiging van het leerlingenvervoer, omdat de bekostiging is vervallen of omdat de aanvraag is afgewezen, dan is er sprake van ongeoorloofd verzuim.

4.3.8 Aanbevolen verzuimcodes

Gebruik de juiste eenduidige codes

Een verzuimadministratie heeft als doel goed inzicht geven in de aanwezigheid van de leerlingen, om te signaleren en daar waar nodig op tijd te kunnen interveniëren. Er worden meestal codes voor gebruikt. Zoals bij alle codering geldt: des te meer codes en hoe groter de mate van detail hoe meer kans dat er misverstanden kunnen ontstaan. De meeste softwarepakketten staan diverse afkortingen toe.

A Aanwezig

Ongeoorloofde afwezigheid:

OA Ongeoorloofd afwezig

TL Te laat

Geoorloofde afwezigheid:

Z Ziek

D Dokter/tandarts/ortho etc.

ZW Zwangerschapsverlof

V Verlof (artikel 11f lpw)

G Gewichtige omstandigheid (art 11g lpw)

R Religieuze verplichting (art 11e lpw)

S Schorsing

VW Verwijdering

PI Detentie

Definieer elke afkorting eenduidig en maak onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim zodat er geen misverstanden ontstaan. Een goede legenda kan hierbij helpen.

In [hoofdstuk 5](#) leest u meer over het melden van verzuim en het vervolg hierop.

5 Melden van schoolverzuim

Schoolverzuim betekent: het niet aanwezig zijn bij lessen of activiteiten van het lesrooster op school of buiten school. Op grond van de Leerplichtwet zijn ouders verantwoordelijk voor het informeren van de school als hun leerplichtige kind afwezig is.

De wet maakt onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd schoolverzuim: geoorloofd verzuim is verzuim met geldige reden; ongeoorloofd verzuim is verzuim zonder geldige reden.

In de wet is vastgelegd wanneer de school ongeoorloofd verzuim moet melden aan de leerplichtambtenaar.

Verzuimbepalingen over leerlingen tot 18 jaar staan in de Leerplichtwet. In de Wet op de Expertisecentra (WEC) staan de bepalingen over leerlingen van 18-27 jaar zonder startkwalificatie.

5.1 Wet- en regelgeving

5.1.1 Leerplichtwet

Bij leerlingen tot 18 jaar is de Leerplichtwet van toepassing. Hierin is het volgende vastgelegd:

Geregeld schoolbezoek

- Ouders zijn verplicht te zorgen dat hun kind de school geregeld bezoekt en jongeren vanaf 12 jaar zijn zelf ook verantwoordelijk voor geregeld schoolbezoek (artikel 2 van de Leerplichtwet).
- Het schoolbezoek vindt geregeld plaats, zolang geen les of praktijktijd wordt verzuimd (artikel 4, tweede lid van de Leerplichtwet).
- Ouders moeten de school in kennis stellen van de afwezigheid van hun kind en de reden daarvoor (artikelen 11, 12 en 13 van de Leerplichtwet). Meer over verlof en vrijstelling staat in [hoofdstuk 6](#).

Wettelijk verzuim melden

Over het melden van verzuim zegt de Leerplichtwet:

- Als een leerling zonder geldige reden les- of praktijktijd heeft verzuimd en dit verzuim gedurende een periode van 4 opeenvolgende lesweken in totaal 16 uren les- of praktijktijd bedraagt, meldt de school dit onverwijld bij DUO-verzuim, zo mogelijk met opgave van de reden van het verzuim (artikel 21a van de Leerplichtwet).

5.1.2 Wet op de Expertisecentra

De Leerplichtwet geldt voor leerlingen die jonger zijn dan 18 jaar.

Vanaf 18 jaar

Voor leerlingen van 18 of ouder geldt de Leerplichtwet niet meer, ook niet als zij nog op het VSO zitten. In de Wet op de Expertisecentra is een bepaling opgenomen over leerlingen van 18 - 27 jaar zonder startkwalificatie:

- De school meldt ongeoorloofd verzuim van een aaneengesloten periode van 4 opeenvolgende lesweken aan de leerplichtambtenaar (WEC, art. 47b. lid1) of een door het bevoegd gezag te bepalen kortere periode (zie [5.1.3 t/m 5.1.5 Amsterdamse afspraken](#)).

Ontheffing

In de WEC is bepaald hoeveel onderwijsuren een leerling minimaal per jaar moet ontvangen. Als een leerling niet alle lessen kan volgen, bijvoorbeeld vanwege chronische ziekte of therapie, kan het bevoegd gezag van de school hiervan afwijken en de leerling hiervoor een ontheffing verlenen ([WEC art. 12](#)) nadat zij toestemming heeft van de onderwijsinspectie in het kader van leertijdvermindering.

Het is niet in alle gevallen noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij de inspectie. In de meeste gevallen is het voldoende dat het bevoegd gezag van een school documenten en verklaringen bezit waarmee aangetoond kan worden dat een ontheffing noodzakelijk is. Voor meer informatie over de regels t.a.v. ontheffingen: zie de [website van de onderwijsinspectie](#).

De afwezigheid van de leerling tijdens de lessen waarvoor ontheffing is verleend, is geoorloofde afwezigheid. De school registreert deze afwezigheid als 'afwezig wegens handelingsplan'. Voorwaarde is dat in het handelingsplan duidelijk beschreven staat, waarom en welke lessen de leerling afwezig is. Zie paragraaf 5.9.1.

5.1.3 Aanpak ziekteverzuim

Bij langdurig of frequent ziekteverzuim komt de schoolloopbaan van de leerling in gevaar. Daarom is het belangrijk dat ziekteverzuim vroegtijdig wordt gesignaleerd, zodat op tijd de juiste aanpak wordt ingezet.

School is verplicht een [aanpak](#) te hebben en deze in de schoolgids te beschrijven.

5.1.4 Verzuim melden 18min en 18plus geen onderscheid

In Amsterdam is afgesproken dat de scholen bij alle Amsterdamse leerlingen tot 27 jaar zonder startkwalificatie (zowel 18min als 18plus) dezelfde meldtermijn hanteren: De school meldt alle leerlingen bij ongeoorloofd verzuim van in totaal 16 uren les- of praktijktijd binnen een periode van 4 opeenvolgende lesweken.

Deze afspraak geldt ook voor leerlingen met uitstroomprofiel arbeid-/dagbesteding die niet meer leerplichtig zijn, maar die wel een school bezoeken.

De leerplichtambtenaar behandelt het verzuim van alle leerlingen die worden gemeld. Er kan echter alleen proces verbaal worden opgemaakt voor leerlingen die nog onder de Leerplichtwet vallen, dus de leerlingen jonger dan 18 jaar zonder startkwalificatie.

5.1.5 Asielzoekers en statushouders

Verzuim van de leerplichtige/kwalificatieplichtige asielzoekers, statushouders, leerlingen zonder BSN en expatleerlingen moet de school ook melden volgens de wettelijke regels. Weet u niet zeker of u het verzuim van leerlingen moet melden, neem dan contact op met de leerplichtambtenaar.

5.1.6 Ouderbetrokkenheid

Afgesproken is dat de school de ouders tijdig informeert over de schoolgang en het verzuim van hun kind. Dit geldt voor de ouders van leerplichtige leerlingen. Voor bovenleerplichtige studenten moet de leerling om toestemming gevraagd worden.

5.2 Actie school bij afwezigheid leerling

Als een leerling afwezig is, moet de school zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen over de oorzaak van het verzuim van de leerling en aantoonbaar actie ondernemen om de leerling weer op school te krijgen. Als het goed is staan deze acties beschreven in het interne verzuimprotocol van de school. Zie [paragraaf 3.3](#).

Is een leerling zonder bericht afwezig, dan:

- neemt de school dezelfde dag contact op met de ouders om te informeren naar de reden van afwezigheid van de leerling.
- registreert de school het verzuim in het verzuimregistratiesysteem.

De school spreekt de ouders van de leerling aan op het verzuim van hun kind.

Bij leerlingen van 12 jaar en ouder spreekt de school ook de leerling zelf aan.

De school maakt afspraken met de ouders over het verzuim, legt deze afspraken vast en ziet erop toe dat de afspraken nagekomen worden.

Houdt het verzuim aan, dan onderzoekt de school of de leerling extra ondersteuning of begeleiding nodig heeft om de opleiding te kunnen vervolgen (ouder- en kind adviseur, schuldhulpverlening etc.). Zie hiervoor ook de [MAS](#) (Methodische Aanpak Schoolverzuim).

De school doet één of meer DUO- verzuim meldingen bij ongeoorloofd verzuim van 16 uren les- of praktijktijd binnen 4 aaneengesloten lesweken. Zie [paragraaf 5.3](#) en [paragraaf 5.4](#).

De school houdt per leerling een dossier bij van het verzuim van de leerling (geoorloofd en ongeoorloofd) en de inspanningen die de school heeft verricht om het verzuim aan te pakken (bv. afspraken met de ouders, kopieën van brieven, bespreking in ZAT of ZBO, inzetten van ouder- en kind adviseur, jeugdarts, etc.).

5.3 Wettelijk verzuim melden bij DUO-verzuim

De school is verplicht om ongeoorloofd verzuim van 16 uur les- of praktijktijd binnen 4 opeenvolgende lesweken onverwijld via DUO te melden bij de leerplichtambtenaar (artikel 21a van de Leerplichtwet). Hierbij geldt:

- Voor het speciaal onderwijs komt 16 klokuren lestijd in de praktijk overeen met 5 dagdelen.
- Onverwijld wil zeggen: binnen 5 werkdagen.
- School meldt wettelijk verzuim via DUO aan de leerplichtambtenaar. De softwarepakketten van de SO en VSO scholen zijn allemaal met een machinekoppeling aangesloten op het DUO-verzuimloket. Zo kunnen de scholen verzuim van hun

leerlingen rechtstreeks melden in hun verzuimregistratiepakket.

- In het voortgezet speciaal onderwijs moet er worden gemeld bij 16 lesuren. Bij lesuren minder of gelijk aan 60 minuten geldt: de school meldt bij 16 lesuren. Bij lesuren van meer dan 60 minuten en bij gedifferentieerde lesuren geldt: de school rekent de lesuren om naar klokuren en meldt bij 16 klokuren.
- Ongeoorloofd verzuim van leerlingen van 18-27 jaar wordt ook gemeld bij 16 lesuren.

5.3.1 Stappen melding

1. School meldt het verzuim bij DUO-verzuim. De scholen kunnen rechtstreeks melden vanuit hun verzuimregistratiesysteem.
2. School vermeldt hierbij om wat voor soort verzuim het gaat (zie [paragraaf 5.5](#)).
3. School mailt tegelijkertijd het verzuimoverzicht naar de leerplichtambtenaar van de school. De leerplichtambtenaar heeft een totaalbeeld van het verzuim van de leerling nodig. In de DUO-melding wordt slechts de uren ongeoorloofd verzuim weergegeven waarop de melding gebaseerd is.
4. Gaat het om een leerling die niet in Amsterdam woont, dan stuurt de school het verzuimoverzicht naar de leerplichtambtenaar van de woongemeente van deze leerling.
5. Dit verzuimoverzicht moet zodanig zijn, dat de leerplichtambtenaar op basis hiervan het verzuim van de leerling kan beoordelen.
6. School geeft de leerplichtambtenaar aanvullende informatie rondom het verzuim:
 - de (vermoedelijke) reden van verzuim
 - de acties die de school heeft ondernomen
 - de reactie van de ouders en eventueel de leerling hierop
 - welke inzet de school verwacht van de leerplichtambtenaar

5.3.2 Ná de melding

- De school blijft ook na een DUO-melding inspanningen verrichten om het verzuim terug te dringen.
- Als een leerling na een verzuimmelding terugkomt op school en vervolgens opnieuw 16 lesuren binnen 4 weken ongeoorloofd afwezig is, doet de school opnieuw een DUO-melding van relatief verzuim.
- Als een leerling na een verzuimmelding aaneengesloten ongeoorloofd afwezig blijft, moet de school wekelijks een herhaalmelding bij DUO-verzuim doen.
- Na 4 weken aaneengesloten ongeoorloofde afwezigheid doet de school een melding in de categorie langdurig relatief verzuim (LRV-melding) en hoeft dan niet meer wekelijks de afwezigheid te melden. Bij terugkeer op school van de leerling vult de school de einddatum van het LRV-verzuim in.

Dit melden is een wettelijke verplichting en staat los van de inspanningen door de school en de verzuimbehandeling van de leerplichtambtenaar.

5.4 Soorten verzuim in DUO-verzuimloket

De school meldt verzuim via DUO aan de leerplichtambtenaar en zij geeft bij DUO-verzuim aan wat voor soort verzuim het betreft. Op de website van DUO zakelijk staat een beslisboom met: [Welk type verzuim moet de school melden](#).

De school heeft hierbij de keuze uit één van de volgende verzuimsoorten:

16 uur in 4 weken: ongeoorloofd verzuim van 16 uren les of praktijktijd binnen 4 aaneengesloten lesweken. De school is verplicht dit verzuim voor leerplichtigen te melden en daarom wordt dit wettelijk verzuim genoemd.

Overig verzuim: regelmatig spijbelen en/of te laat komen. Dit kan minder zijn dan 16 lesuren binnen 4 lesweken. In de categorie Overig Verzuim is vanaf augustus 2018 binnen deze categorie een subcategorie voor het melden van langdurig ziekteverzuim (thuiszitters).

Luxe verzuim: ongeoorloofde afwezigheid doordat de leerling buiten de schoolvakanties om op vakantie gaat.

Langdurig Relatief Verzuim (LRV) 18- : ongeoorloofd aaneengesloten verzuim van 4 weken of langer.

Doorstroompunt-verzuim 18+: ongeoorloofd verzuim van een 18-23-jarige zonder startkwalificatie. De school is verplicht dit verzuim te melden en daarom wordt dit wettelijk Doorstroompunt-verzuim genoemd.

16 uur in 4 weken 18+: ongeoorloofd verzuim van 16 uren les of praktijktijd binnen 4 aaneengesloten lesweken.

5.5 Eerder melden mag!

De school kan en mag verzuim ook eerder bij DUO-verzuim melden, dus vóórdat er sprake is van ongeoorloofd verzuim van 16 lesuren binnen 4 lesweken. Bijvoorbeeld als er zorgen zijn over het verzuimgedrag van een leerling, of bijvoorbeeld in combinatie met geoorloofd verzuim, of als de maatregelen van de school geen effect hebben op het verzuim.

LET OP!

Als school verzuim meldt van minder dan 16 lesuren binnen 4 lesweken, moet zij kunnen laten zien dat zij zelf inspanningen heeft verricht om het verzuim van de leerling aan te pakken.

Eerder melden kan bijvoorbeeld in het geval van:

- Ongeoorloofd verzuim van minder dan 16 lesuren binnen 4 lesweken:
 - met mogelijk problematische achtergrond;
 - of in combinatie met regelmatig te laat komen.
- Regelmatig te laat komen: vanaf 12x binnen 4 lesweken.

- Zorgwekkend ziekteverzuim (zie [paragraaf 5.9](#)).
- Twijfel bij ziekmeldingen.
- Verzuim rondom schoolvakanties.
- Ongeoorloofd verzuim na afwijzing van een verlofaanvraag.
- Vertrek naar het buitenland (zie [paragraaf 5.10](#)).
- Leerling is vertrokken zonder dat duidelijk is waarheen.

Melden van 16 uren verzuim bij 18+

Voor leerlingen van 18 jaar of ouder geldt de Leerplichtwet niet meer, ook niet als zij nog op het VSO zitten. Dit betekent dat de leerplichtambtenaar geen sanctiemogelijkheden heeft, zoals bij leerplichtige leerlingen. De school hoeft echter geen onderscheid te maken voor het melden van 16-uur verzuim van 18- en 18+ leerlingen zonder startkwalificatie.

De leerplichtambtenaar kan wel:

- probeerende leerling te motiveren om weer naar school te gaan;
- de leerling wijzen op de schoolregels;
- de school adviseren tot een sanctie binnen het eigen verzuimbeleid;
- doorverwijzen naar hulpverlening in of buiten de school.

5.6 Wat gebeurt er na een melding?

Wat er gebeurt na een melding schoolverzuim, is beschreven in de richtlijn Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) of voor boven-leerplichtige leerlingen in de routekaart van het [Doorstroompunt](#). De MAS is opgesteld door ketenpartners betrokken bij schoolverzuim en beschrijft de werkzaamheden van de school, de leerplichtambtenaar en betrokken ketenpartners m.b.t. schoolverzuim. Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp staat bij de aanpak voorop.

5.7 Melden verzuim van leerling die elders onderwijs volgt

Wettelijk is het zo dat de school waar de leerling is ingeschreven (de stamschool) verantwoordelijk is voor het tijdig melden van ongeoorloofd verzuim bij DUO-verzuim. Tijdig betekent hier binnen 5 werkdagen.

Als een leerling in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de stamschool volgt, is het zaak dat de stamschool hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt.

Stappen school

1. De stamschool geeft aan de leerplichtambtenaar door dat de leerling (tijdelijk) een traject buiten de school volgt.
2. De stamschool spreekt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt af, hoe en wanneer zij op de hoogte wordt gesteld van wettelijk ongeoorloofd verzuim. Dit moet zo geregeld zijn dat de stamschool het verzuim binnen 5 werkdagen kan melden bij DUO-verzuim.
3. Zodra de locatie waar de leerling onderwijs volgt aan de stamschool doorgeeft dat er sprake is van wettelijk ongeoorloofd verzuim, meldt de stamschool dit verzuim bij DUO-verzuim.

4. In de DUO-melding geeft de stamschool aan op welke locatie de leerling onderwijs volgt.
5. Als de leerling weer terugkomt op de stamschool, geeft deze school dit door aan de leerplichtambtenaar.

5.8 Ziekteverzuim en DUO-melding

Bij langdurig of frequent ziekteverzuim komt de schoolloopbaan van de leerling in gevaar. Daarom is het belangrijk dat ziekteverzuim vroegtijdig wordt gesignaleerd, zodat op tijd de juiste aanpak wordt ingezet. Zo kunnen we ervoor zorgen dat de leerling zoveel en zo goed mogelijk weer naar school gaat. Een goede communicatie tussen ouders en school is hierbij erg belangrijk.

- Allereerst zijn ouders en school aan zet om het ziekteverzuim te laten eindigen. Van ouders mag een actieve houding verwacht worden om de juiste hulp voor hun kind in te zetten.
- School heeft een zorgplicht. Dat betekent dat school verplicht is om bij ziekteverzuim onderwijs op maat aan te bieden. De school stelt samen met de ouders en de leerling een plan op hoe aan het onderwijs inhoud en vorm wordt gegeven gedurende de ziekte.
- Als het niet duidelijk is in hoeverre de leerling belast kan worden met onderwijs, kan de belastbaarheid van de leerling onderzocht worden door de jeugdarts.
- Als leerling/ouders niet willen meewerken aan het onderzoek naar belastbaarheid, kan de school haar zorgplicht niet nakomen. In dat geval zet de school het ziekteverzuim om in (vermoedelijk) ongeoorloofd schoolverzuim (de school acht het ziekteverzuim ongeoorloofd).
- De school meldt dan het verzuim bij DUO met de toelichting van het verzuim.

5.8.1 Ziekteverzuimaanpak volgens MAZL

De [MAZL methode](#) kent duidelijke criteria en stappen:

1. De school houdt het ziekteverzuim van de leerlingen nauwkeurig bij.
2. De school komt in actie als een leerling 7 schooldagen aaneengesloten of 4 keer in 12 schoolweken ziek is gemeld. De mentor/zorgcoördinator heeft een verzuimgesprek met de leerling en ouders op school.
3. Als er een medisch advies nodig is verwijzen zij naar de jeugdarts. Het advies van een onafhankelijk arts vanuit een breed sociaal-medisch perspectief is soms nodig om alle achterliggende factoren in kaart te brengen en medische klachten correct te duiden.
4. De jeugdarts maakt met de leerling en ouders een plan van aanpak, dat ook met de school besproken wordt. Samen houden zij de vinger aan de pols.
5. Als leerling en ouders de afspraken niet naleven, gaat het dossier alsnog naar de leerplichtambtenaar.

5.8.2 Scholen zonder ziekteverzuimproject

Scholen die geen gebruik maken van het ziekteverzuimproject, wordt ook geadviseerd om bovenstaande criteria voor zorgwekkend ziekteverzuim te hanteren. Bij de aanpak van zorgwekkend ziekteverzuim is echter een grotere rol weggelegd voor de school zelf en in mindere mate voor de jeugdarts.

5.8.3 Wanneer een DUO-melding bij ziekteverzuim?

LET OP!

In de volgende gevallen doet de school een DUO-melding:

- Leerling en ouders houden zich niet aan de afspraken die met de schoolarts zijn gemaakt over terugkeer naar school en het ziekteverzuim houdt aan.
- Leerling en ouders verschijnen niet op het spreekuur van de schoolarts en het ziekteverzuim houdt aan.
- De schoolarts constateert dat er geen medische reden is voor het verzuim en het ziekteverzuim houdt aan, zonder verdere verklaring of actie van de ouders.
- In dit laatste geval registreert de school het verzuim als ongeoorloofd verzuim, vanaf het moment dat de schoolarts heeft verklaard dat er geen medische reden is voor het verzuim.

Tegelijk met de DUO-melding informeert de school de leerplichtambtenaar over de (vermoedelijke) reden van verzuim, de acties die de school heeft ondernomen en de reactie van leerling/ouders hierop. De school informeert de ouders over de melding bij DUO-verzuim. De leerplichtambtenaar onderneemt actie, in samenspraak met de zorgcoördinator. Als er ernstige zorgen zijn over de leerling, bepaalt de school of er een zorgmelding wordt gedaan bij [Veilig Thuis](#).

5.9 Verzuim melden bij verhuizing binnen of buiten Nederland

Ouders moeten tijdig op de school van hun kind aangeven dat zij van plan zijn te gaan verhuizen. De school vraagt hen om de volgende informatie:

De datum: wat is de vertrekdatum en wanneer willen de ouders de leerling uitschrijven?

De nieuwe school: naar welke school gaat de leerling, in welk land en welke plaats?

De inschrijving op de nieuwe school: is de leerling daar al ingeschreven en wanneer zal de leerling daar starten?

In de Beleidsregel van de minister van OCW over verlof wordt voor een verhuizing maximaal 1 schooldag toegekend. Dit betekent dat ouders ruim vóór de verhuizing ervoor moeten zorgen dat hun kind aansluitend op een nieuwe school geplaatst kan worden.

Scholen moeten in- en uitschrijvingen van leerlingen binnen 7 dagen melden; zo is voor de leerplichtambtenaar inzichtelijk of leerlingen op een school staan ingeschreven of dat zij absoluut verzuimer zijn.

Wanneer een DUO-melding?

In het algemeen geldt: als de leerling is vertrokken zonder dat duidelijk is waarheen, **moet** de school de afwezigheid bij DUO-verzuim melden als vermoedelijk ongeoorloofd verzuim. De school doet één of meerdere DUO-meldingen:

- Als de ouders aangeven dat hun kind naar het buitenland is vertrokken, **zonder dat** zij aannemelijk hebben gemaakt dat hun kind op een buitenlandse school is ingeschreven.
- Als de leerling niet op school komt en school van derden heeft vernomen dat het kind naar het buitenland is vertrokken.
- Als de leerling langdurig afwezig is en de school heeft een vermoeden van gedwongen achterlating (zie [paragraaf 2.7](#)).

In al deze gevallen mag de school de leerling *nog niet uitschrijven*, tenzij de leerplichtambtenaar hiervoor toestemming geeft. Meer over de stappen bij uitschrijving: zie [paragraaf 2.3](#).

Zolang de leerling op school ingeschreven is en deze niet bezoekt meldt school wettelijk verzuim bij DUO-verzuim: zie [paragraaf 5.3](#).

5.10 Detentie of gesloten behandelcentrum

Het kan zijn dat een leerling (waarschijnlijk) in detentie of in een gesloten behandelcentrum is geplaatst, binnen of buiten Amsterdam.

is een leerling zonder bericht afwezig, dan neemt de school dezelfde dag contact op met leerling en/of ouders om te informeren naar de reden van afwezigheid van de leerling.

Als de leerling gesloten is geplaatst, verifieert de school dat bij de betreffende instelling.

Als het zeker is dat de leerling gesloten is geplaatst, informeert de school de leerplichtambtenaar over start en einde van de plaatsing.

In de verzuimregistratie moet de reden van afwezigheid duidelijk zijn.

Wanneer een DUO-melding?

- Als de school (na eigen onderzoek) niet zeker weet waarom de leerling afwezig is, doet de school bij 16 uur afwezigheid een melding in het DUO-verzuimloket.
- Zolang de leerling afwezig is zonder dat duidelijk is waarom, meldt school wettelijk verzuim bij DUO-verzuim: zie [paragraaf 5.3](#).

Over de handelwijze t.a.v. wel of niet uitschrijven: zie [hoofdstuk 2](#).

5.11 Zwangerschap en tienermoeders

Zwangere leerlingen en tienermoeders zijn zelf verantwoordelijk voor het goed afronden van de schoolloopbaan. Maar om te voorkomen dat zij voortijdig met hun school stoppen, is het belangrijk dat het begeleiden van deze leerlingen goed verloopt. Het is raadzaam binnen de school een contactpersoon aan te wijzen voor deze leerlingen. Deze persoon zorgt ervoor dat onderstaande stappen worden uitgevoerd.

5.11.1 Stappen school bij zwangerschap van een leerling

1. School wijst een contactpersoon aan voor de zwangere leerling.
2. De contactpersoon informeert het zorgteam over de zwangerschap van de leerling.
3. School spreekt de periode voor het zwangerschapsverlof af: maximaal 16 weken.
4. De school schrijft de leerling niet uit gedurende het zwangerschapsverlof.
5. School stelt een Contract Zwangerschapsverlof op met de leerling en stuurt een kopie hiervan naar de leerplichtambtenaar.
6. Bij leerlingen jonger dan 18 jaar: school laat een *vrijstelling geregeld schoolbezoek* door ouders aanvragen bij de leerplichtambtenaar.
7. Voor, gedurende en na het verlof houdt de contactpersoon contact met de leerling. Terugkeer naar school is hierbij een terugkerend thema.
8. School reageert alert op (ziekte)verzuim van de leerling, vóór en ná het verlof.

9. Als de leerling vóór of ná het zwangerschapsverlof zonder geldige reden niet op school komt, meldt de school dit bij DUO-verzuim.
10. Als een leerling de zwangerschap of het ouderschap als reden opgeeft voor ziekte-verzuim, kan de school via de schoolarts bij de GGD een belastbaarheidsonderzoek aanvragen. Afhankelijk van de beoordeling kan de leerling een aangepast lesprogramma volgen, of gemeld worden bij de leerplichtambtenaar.

Hieronder worden de stappen verder toegelicht.

5.11.2 Contract Zwangerschapsverlof

Een zwangere leerling heeft, net als een zwangere die werkt, recht op maximaal 16 weken zwangerschapsverlof (4-6 weken voor en 10-12 weken na de bevalling). Daarbuiten moet zij aanwezig zijn volgens het lesrooster.

De school stelt met de leerling een Contract Zwangerschapsverlof op, met daarin:

- De uiterekende bevallingsdatum
- De datum waarop het zwangerschapsverlof ingaat
- De datum van terugkeer naar school
- De contactpersoon binnen school
- Eventuele afspraken over een aangepast lesprogramma of het afleggen van toetsen en examens
- Informatie over hoe straks school en de zorg voor het kind worden gecombineerd, bijvoorbeeld: hoe is de kinderopvang geregeld?

Een voorbeeld van een Contract Zwangerschapsverlof vindt u op: amsterdam.nl/leerplichtenscholen

5.11.3 Aangepast lesprogramma

Als een leerling voor of na de bevalling aangeeft de lessen door ziekte of complicaties niet te kunnen volgen, kan de school bij de GGD (via de jeugdarts) een belastbaarheidsonderzoek laten doen. Daarmee kan vastgesteld worden of de school een aangepast lesprogramma moet opstellen. Ziekte of complicaties moet de leerling met een verklaring van de arts onderbouwen.

5.11.4 Inschakelen leerplichtambtenaar

Komt een leerling tijdens haar zwangerschap of na haar zwangerschapsverlof zonder opgegeven geldige reden niet op school, dan neemt de school contact op met de leerling om te informeren naar de reden van afwezigheid. Tevens meldt de school het verzuim via DUO-verzuim bij de leerplichtambtenaar, met hierbij de (vermoedelijke) reden van verzuim, de acties die de school heeft ondernomen en de reactie van de leerling hierop.

Als school hierover met de leerling geen bijzondere afspraken heeft gemaakt, dan gelden de normale leerplichtregels voor het melden van verzuim: zie [hoofdstuk 5](#).

5.12 Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Vanaf 1 juli 2013 is elke organisatie verplicht om een Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld te hebben. Hierin staan de stappen beschreven die school moet zetten bij signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld.

Sinds 1 januari 2019 is de verbeterde Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling van kracht. Leraren, mentoren, zorgcoördinatoren, IB'ers, leerlingbegeleiders, pedagogen en directie/bestuurders moeten vanaf die datum niet alleen kennis hebben genomen van de verbeterde Meldcode maar ook in staat zijn ermee te werken.

Bij signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld volgt de school de stappen van de meldcode. Meer informatie over de meldcode vindt u op de website van [Veilig Thuis](#) of de [Rijksoverheid](#).

5.13 Melden thuiszitters bij DUO

Een leerling die 4 weken of langer aaneengesloten verzuimt, geldt als een thuiszitter. Van scholen wordt verwacht dat zij thuiszitters signaleren en tijdig melden bij leerplicht. Dat geldt ook voor thuiszitters die ziek zijn gemeld.

De scholen hebben 2 mogelijkheden om hun thuiszittende leerlingen via DUO bij de leerplichtambtenaar te melden. Het Samenwerkingsverband speelt hierin een belangrijke rol.

5.13.1 LRV-melding

Deze melding van langdurig relatief verzuim kan door de school worden gedaan na 4 weken volledige afwezigheid van de leerling. De LRV-melding wordt door de school gedaan als er sprake is van ongeoorloofde afwezigheid.

- Er is sprake van onwil bij ouders of leerling om het aangeboden onderwijs te volgen of te accepteren.
- Ouders en/of leerlingen werken niet mee aan een benodigde schoolwisseling waardoor de leerling thuis komt te zitten.
- De reden van afwezigheid van de leerling is niet bekend.
- DUO geeft aan dat in de categorie LRV ook de leerlingen die op een wachtlijst staan gemeld behoren te worden. Het is immers 'ongeoorloofd' om leerplichtige leerlingen op een wachtlijst thuis te laten zitten i.p.v. hen een passende plek aan te bieden.

5.13.2 Langdurig ziek-melding

Langdurige zieke leerlingen worden in DUO verzuim gemeld onder overig verzuim -> langdurig ziek. Zie op de website van DUO de beslisboom bij [Welk type verzuim moet de school melden?](#)

5.13.3 Begin- en einddatum thuiszitten

Zowel bij de LRV- melding als bij de langdurig ziekmelding is de begindatum van het verzuim de datum waarop de leerling thuis kwam te zitten. Zodra de leerling weer naar school komt, wordt de einddatum van het verzuim/ het thuiszitten ingevuld. Door dit nauwgezet te doen is het mogelijk om de thuiszitters die ingeschreven staan op de scholen te monitoren en knelpunten te signaleren.

6 Vrijstelling geregeld Schoolbezoek

Ouders zorgen ervoor dat hun kind geregeld naar school gaat. Leerlingen mogen nooit zonder reden van school wegblijven.

In de Leerplichtwet staat wanneer een leerplichtige leerling de school niet kan of hoeft te bezoeken. Er zijn twee soorten vrijstellingen:

- vrijstelling van geregeld schoolbezoek: extra verlof
- vrijstelling van inschrijving: de leerling hoeft niet bij een school te staan ingeschreven.

Dit hoofdstuk behandelt daarnaast extra verlof en Maatwerk in Onderwijstijd.

Uitgangspunten bij het verlenen van verlof zijn:

- de gronden voor verlof betreffen veelal situaties buiten de wil van de ouders of leerplichtige om;
- het verlof wordt alleen gegeven als daarmee een onredelijke situatie kan worden vermeden en het verlof wordt altijd zo kort mogelijk gehouden.

Vanaf 18 jaar

Bij leerlingen vanaf 18 jaar geldt de Leerplichtwet niet meer. De school bepaalt welke regels en procedures zij hanteert bij verlof voor deze leerlingen. Dit kunnen dezelfde regels en procedures zijn als voor de leerlingen tot 18 jaar.

Extra verlof, vrijstelling van inschrijving ontheffing of maatwerk?

Er zijn verschillende regelingen op basis waarvan de leerling de school niet hoeft te bezoeken: vrijstelling van geregeld schoolbezoek, vrijstelling van inschrijving en ontheffing van de onderwijstijd. Wat is het verschil?

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek: extra verlof

In een aantal situaties zijn ouders vrijgesteld van de plicht tot geregeld schoolbezoek van hun kind. Dit is geregeld in de Leerplichtwet, artikel 11. Meer hierover leest u in dit hoofdstuk.

Vrijstelling van inschrijving

Ook dit is geregeld in de Leerplichtwet, artikel 5. Een kind met een vrijstelling van inschrijving hoeft niet bij een school ingeschreven te staan, bijvoorbeeld omdat hij/zij vanwege lichamelijke of psychische redenen niet in staat is om onderwijs op een school te volgen. Hierover beslist de leerplichtambtenaar na advies van een door B&W aangewezen onafhankelijke deskundige/jeugdarts. Als ouders hier vragen over hebben, verwijst de school hen naar de leerplichtambtenaar.

Ontheffing van de voorgeschreven onderwijstijd

De bevoegdheid om af te wijken van de [onderwijstijd](#) van een leerling ligt bij de scholen en de controle hierop bij de IvhO. De regels hierover zijn aangepast. Dit betekent dat wat hierover nu nog in de handboeken staat niet meer actueel is.

Scholen bieden een onderwijsprogramma aan dat moet voldoen aan de voorgeschreven onderwijstijd. De school kan voor de individuele leerling een ontheffing van deze voorgeschreven onderwijstijd aanvragen en deze leerling een op maat gemaakt onderwijsprogramma aanbieden. Bijvoorbeeld omdat de leerling vanwege lichamelijke of psychische redenen tijdelijk of gedeeltelijk niet het volledige onderwijsprogramma op school kan volgen.

De school vraagt een ontheffing aan bij de onderwijsinspectie en die beslist hierover. De leerplichtambtenaar heeft hierin geen rol. Voor meer informatie, zie de website van de inspectie van het onderwijs: [Maatwerk in onderwijstijd](#).

Ziekte: vrijstelling of ontheffing?

Als een kind vanwege ziekte niet het volledige onderwijsprogramma kan volgen, zijn ouders vrijgesteld van de plicht tot geregeld schoolbezoek van hun kind. Dit is geregeld in de Leerplichtwet en in dat geval hoeft de school geen ontheffing van de voorgeschreven onderwijstijd aan te vragen.

Rol van de school

In alle gevallen dat een leerling die is ingeschreven op school niet het volledige onderwijsprogramma kan volgen, heeft de school de volgende verplichtingen:

- De school blijft verantwoordelijk voor het bieden van onderwijs
- Afhankelijk van de situatie vraagt de school ontheffing van de onderwijstijd aan bij de inspectie, of zij registreert de leerling als geoorloofd afwezig (waarbij de reden van de geoorloofde afwezigheid bij de school bekend is)
- De school geeft aan welk onderwijs of welke ondersteuning wordt geboden buiten school
- De school geeft aan hoe de leerling weer toegroeit naar het volledige aantal uren onderwijstijd op school
- De school doet dit in samenspraak met de ouders.

Het doel blijft volledige terugkeer in het onderwijs. Als de leerplichtambtenaar ervan op de hoogte is dat de leerling niet het volledige onderwijsprogramma volgt, kan hij/zij erop toezien dat de leerling wel onderwijs volgt gedurende het aantal uren dat hij daartoe in staat is. Daarom is het zinvol als de school de leerplichtambtenaar informeert als een leerling langdurig ziek is of een ontheffing van de voorgeschreven onderwijstijd heeft.

6.1 Wet- en regelgeving

6.1.1 Leerplichtwet

Geregeld schoolbezoek

In de Leerplichtwet is vastgelegd dat een leerling de school geregeld moet bezoeken: Ouders zijn verplicht te zorgen dat hun kind de school geregeld bezoekt en jongeren vanaf 12 jaar zijn zelf ook verantwoordelijk voor geregeld schoolbezoek (artikel 2 van de Leerplichtwet).

- Het schoolbezoek vindt geregeld plaats, zolang geen les of praktijktijd wordt verzuimd (artikel 4 van de Leerplichtwet).
- Ouders moeten de school in kennis stellen van de afwezigheid van hun kind en de reden daarvoor (artikelen 11, 12 en 13 van de Leerplichtwet).

Vrijstelling geregeld schoolbezoek – verlof

In de volgende situaties zijn ouders vrijgesteld van de plicht tot geregeld schoolbezoek van hun kind (artikel 11 van de Leerplichtwet):

- als de school of de instelling gesloten of het onderwijs geschorst is;
- als het bezoeken van de school of de instelling door uitzonderlijke omstandigheden verboden is;
- als de leerling bij wijze van tuchtmaatregel tijdelijk de toegang tot de school of instelling is ontzegd;
- wegens ziekte van de leerling;
- wegens vervulling van plichten van de leerling die voortvloeien uit godsdienst of levensovertuiging;
- als het gezin wegens de specifieke aard van het beroep van een van de ouders slechts buiten de schoolvakanties op vakantie kan;
- wegens andere gewichtige omstandigheden.

In de artikelen 12 t/m 14 van de Leerplichtwet staan hierbij aanvullende bepalingen:

Ziekte

Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling wegens ziekte, als het hoofd daarover binnen 2 dagen na het ontstaan van de verhindering is geïnformeerd, zo mogelijk met opgave van de aard van de ziekte (artikel 12 van de Leerplichtwet). Zie voor nadere informatie [paragraaf 6.2](#).

Godsdienst of levensovertuiging

Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging. Dit kan alleen als het hoofd daarover 2 dagen vóór de verhindering is geïnformeerd (artikel 13 van de Leerplichtwet). Zie voor nadere informatie [paragraaf 6.3](#).

Vakantie wegens specifieke aard van het beroep ouders

- Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling voor vakantie wegens de specifieke aard van het beroep van één van de ouders. Dit kan alleen als het hoofd hiervoor verlof heeft verleend.

- Het hoofd kan dit verlof slechts eenmaal voor ten hoogste 10 dagen per schooljaar verlenen en niet in de eerste 2 lesweken van het schooljaar (artikel 13a van de Leerplichtwet).

Voor nadere informatie zie [paragraaf 6.4](#).

Andere gewichtige omstandigheden

- Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling wegens andere gewichtige omstandigheden. Dit kan alleen als het hoofd hiervoor verlof heeft verleend.
- Als geen verlof gevraagd is, kan het hoofd alsnog verlof verlenen, als hem binnen 2 dagen na het ontstaan van de verhindering de redenen worden meegedeeld.
- Als verlof wordt gevraagd wegens gewichtige omstandigheden voor 10 schooldagen of minder, dan beslist de directeur. Bij een aanvraag voor meer dan 10 schooldagen per schooljaar, dan beslist de leerplichtambtenaar (artikel 14 van de Leerplichtwet).

Zie voor nadere informatie [paragraaf 6.5](#).

Vanaf 18 jaar

Leerlingen van 18 jaar of ouder vallen niet meer onder de regels van de Leerplichtwet. De school kan echter afspreken, dat zij bij verlof voor leerlingen vanaf 18 jaar dezelfde regels en procedures hanteert als voor de leerlingen die jonger dan 18 jaar zijn.

Bij leerlingen vanaf 18 jaar speelt de leerplichtambtenaar geen rol als er verlof wordt aangevraagd voor meer dan 10 schooldagen per schooljaar. De school kan contactpersoon bij de inspectie wel om advies vragen bij de behandeling van deze aanvragen, maar de directeur blijft zelf verantwoordelijk voor de genomen beslissing.

6.1.2 Beleidsregel verlof van OCW

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een beleidsregel vastgesteld voor de uitleg van de termen 'specifieke aard van het beroep' en 'andere gewichtige omstandigheden'. De volledige tekst van deze beleidsregel vindt u op amsterdam.nl/leerplichtscholen onder het kopje Verlof.

Aandachtspunten bij verlofaanvragen

- De school vermeldt in de schoolgids wanneer en hoe ouders verlof voor hun kind kunnen aanvragen.
- Ouders dienen een verlofaanvraag schriftelijk en binnen een redelijke termijn in bij het hoofd van de school. Deze termijn is zodanig dat de school voldoende tijd en gelegenheid heeft om de aanvraag zorgvuldig te beoordelen en af te handelen. De school bepaalt wat hiervoor een redelijk termijn is en informeert de ouders hierover.
- Gaat het om een acute situatie waardoor de leerling niet naar school kan komen, dan kan de directeur hiervoor achteraf verlof verlenen. Ouders informeren de directeur hierover dan wel binnen 2 dagen na het ontstaan van de verhindering.
- Als de aanvraag niet binnen een redelijke termijn is ingediend, beargumenteert de aanvrager waarom dit niet is gebeurd.
- Een aanvraag voor verlof wordt, voor zover redelijkerwijze mogelijk, vergezeld van bewijsstukken, waaruit blijkt dat het een situatie betreft buiten de wil van de ouders of leerplichtige om.
- De afhandeling van alle verlofaanvragen door de directeur wordt zorgvuldig geadministreerd.

- De directeur kan advies vragen aan de leerplichtambtenaar, maar de directeur blijft zelf verantwoordelijk voor de genomen beslissing bij verlof van maximaal 10 schooldagen.

LET OP!

Als er meer kinderen uit een gezin leerplichtig zijn en verschillende scholen bezoeken, neemt de directeur voordat hij/zij een beslissing neemt, contact op met de andere school/scholen. Dit om te voorkomen dat er door verschillende scholen anders wordt besloten op dezelfde verlofaanvraag.

Aandachtspunten bij besluiten van de directeur

Bij het behandelen van verlofaanvragen moet de school een zorgvuldige procedure toepassen. In de Algemene Wet Bestuursrecht zijn voorschriften vastgelegd, waaraan besluiten van de directeur (als bestuursorgaan) moeten voldoen:

- Volgens de Leerplichtwet heeft het hoofd van de school de bevoegdheid tot het toekennen of afwijzen van verlof. Als de directeur de afhandeling van verlof-aanvragen heeft gemandateerd, dan moet dit in een schriftelijk mandaatbesluit zijn vastgelegd;
- Het besluit op een verlofaanvraag wordt gegeven binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag (uiterlijk binnen 8 weken);
- Het besluit wordt schriftelijk en met opgave van redenen aan de ouders meegedeeld;
- Het besluit is ondertekend en van datum voorzien;
- In het besluit worden ouders erop gewezen dat zij binnen 6 weken bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar kunnen maken tegen de beslissing;
- Het bevoegd gezag neemt zo spoedig mogelijk (uiterlijk binnen 6 weken) na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit, of binnen 12 weken indien zij advies vraagt aan de bezwaarschriftencommissie;
- De ouders moeten in de gelegenheid zijn gesteld om te worden gehoord en zij moeten kennis hebben kunnen nemen van adviezen die op het besluit betrekking hebben.

De afdeling Leerplicht heeft formulieren ontwikkeld voor het aanvragen van verlof.

Deze voldoen aan deze voorwaarden als zij volledig zijn ingevuld.

De verlofformulieren vindt u op de amsterdam.nl/leerplichtenscholen.

6.2 Verlof wegens ziekte van de leerling

- Bij verlof wegens ziekte volstaat een mededeling van de ouders.
- De school vermeldt in de schoolgids duidelijk wanneer en hoe de ouders de school moeten informeren als hun kind ziek is.
- Ter ondersteuning en bij zorgen kan de school waar de leerling staat ingeschreven, een beroep doen op de jeugdarts van de GGD. Zie [paragraaf 5.9](#) Ziekteverzuim en DUO-melding.
- Voor leerlingen die slechts (tijdelijk) gedeeltelijk onderwijs kunnen volgen, omdat zij naast het onderwijs ook zorg behoeven, kan met ingang van 1 augustus 2018 door het bevoegd gezag [onthefing onderwijstijd](#) worden aangevraagd bij de inspectie van het onderwijs.

6.3 Vrijstelling vanwege plichten in verband met godsdienst of levensovertuiging

Op grond van artikel 11e lpw is in bepaalde gevallen vrijstelling van schoolbezoek vanwege godsdienst of levensovertuiging mogelijk. De vrijstelling is bedoeld om plichten voortvloeiend uit religie of levensovertuiging te kunnen vervullen en is afgeleid van artikel 6 van de Grondwet.

Wanneer een kind 'plichten moet vervullen voor zijn/haar religie of levensovertuiging' kan het hiervoor verlof krijgen onder de volgende voorwaarden:

- De vrijstelling geldt voor één dag, namelijk de dag waarop de plicht vervuld moet worden.
- Indien er vanuit de religie of levensovertuiging een bandbreedte bestaat van meerdere dagen waarbinnen de plicht vervuld kan worden, dan dient dit zo mogelijk op een niet-schooldag gedaan te worden.
- Een aanvraag voor extra vrije dagen om een religieus feest in het thuisland te vieren wordt door de directeur van de school afgewezen; vrije dagen zijn alleen toegestaan voor de religieuze feestdag zelf, de rest zou extra vakantie zijn.
- Een reisdag voorafgaand of na het vervullen van de plicht in het buitenland is geen geldige reden voor een beroep op vrijstelling in verband met gewichtige omstandigheden (art 11g lpw). De verplichting kan in beginsel immers ook in Nederland worden uitgevoerd.
- Een beroep op vrijstelling wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging kan slechts worden gedaan indien daarvan uiterlijk twee dagen vóór de verhindering aan het hoofd van de school kennis is gegeven.
- De school vermeldt in de schoolgids duidelijk wanneer en hoe de ouders de school moeten informeren over dit soort verlof en wat de regels hierbij zijn.
- Ook tijdens toetsen en examens kan een school een kind niet verplichten om op school te zijn op een verplichte (feest)dag van de levensbeschouwing. De school bepaalt wel zelf wanneer toetsen of examens kunnen worden ingehaald.

Hierbij wordt opgemerkt:

- De exacte data van de Islamitische religieuze dagen zijn pas kort van te voren bekend en verschillen per land, dit in verband met de stand van de maan in de diverse thuislanden.
- Een leerling krijgt geen verlof voor carnaval, omdat dit, ondanks de religieuze oorsprong geen religieuze dag is. Carnaval duurt van vrijdag- tot dinsdagavond en binnen deze periode zijn er voldoende mogelijkheden om na schooltijd iets voor schoolkinderen te organiseren.

Voor de volgende religieuze dagen verleent de school na correcte melding in ieder geval verlof. Bij de religieuze dagen staan geen data. Verreweg de meeste religieuze dagen hebben geen vaste datum.

Christelijke religieuze dagen

De katholieke religieuze dagen zijn al vervat in de wettelijk vastgelegde schoolvakanties en vrije dagen. De protestantse en anglicaanse godsdienst hebben geen religieuze dagen die daarvan afwijken. Er zijn echter wel andere christelijke stromingen die op andere momenten religieuze verplichtingen kennen.

Islamitische religieuze dagen

Het Suikerfeest (1 dag) heeft geen vaste datum. De Islamitische kalender loopt niet synchroon met de Christelijke jaartelling daardoor verschuift de 'maand' ramadan elk jaar. Het Suikerfeest valt dus elk jaar op een andere dag. Bovendien zijn er verschillende interpretaties voor de datum van het Suikerfeest bij de verschillende moslim-gemeenschappen, ook in ons land. Ouders kunnen vooraf kiezen uit 2 mogelijke dagen, de leerling mag 1 dag afwezig zijn.

Het Offerfeest (1 dag) valt op de 10de dag van de bedevaartsmaand van de moslims.

Joodse religieuze dagen

Dagen waarop men niet mag werken, dragen, schrijven, etc.:

Het Joods Nieuwjaar (2 dagen), de Grote Verzoendag (1 dag), het Loofhuttenfeest (2 dagen), het Slotfeest (2 laatste dagen), de Kleine Verzoendag (1 dag), het feest van Esther (1 dag), het Paasfeest (de eerste twee en de laatste twee dagen) en het Wekenfeest (2 dagen).

Orthodoxe religieuze dagen

Paasmaandag, Hemelvaartsdag en pinkstermaandag, voor de jaren waarin het orthodox paasfeest niet samenvalt met het katholieke paasfeest.

Chinese religieuze dag

Chinees Nieuwjaar.

Hindu religieuze dagen

Navratri (1 dag), Diwali (1 dag), Maha Shivratri (1 dag), Holifeest (1 dag), Krishna Janamashtmi (2 dagen).

6.4 Verlof wegens specifieke aard van beroep ouders (art. 11f lpw)

Ouders van schoolgaande kinderen moeten zich houden aan de vakantieperiodes die de school vaststelt. Sommige ouders oefenen echter een beroep uit waardoor het voor hen niet mogelijk is om tijdens de reguliere schoolvakanties 2 aaneengesloten weken met hun kinderen op vakantie te gaan. In dit geval kunnen de ouders maximaal één maal per schooljaar vakantieverlof voor uiterlijk 10 dagen aanvragen vanwege de specifieke aard van het beroep van één van de ouders.

6.4.1 Uitleg 'specifieke aard van het beroep'

De beleidsregel van OCW zegt over het begrip 'specifieke aard van het beroep': hierbij dient voornamelijk te worden gedacht aan seizoensgebonden werkzaamheden, resp. werkzaamheden in bedrijfstakken die een piekdrukte kennen, waardoor het voor het gezin feitelijk onmogelijk is om in die periode een vakantie op te nemen.

Het moet redelijkerwijs te voorzien zijn (en/of worden aangetoond) dat een vakantie in de schoolvakanties tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen zal leiden. Slechts het gegeven dat gedurende de schoolvakanties een belangrijk deel van de omzet wordt behaald is onvoldoende.

De volledige tekst van deze beleidsregel vindt u op amsterdam.nl/leerplichtenscholen.

6.4.2 Aandachtspunten

- Voor algemene aandachtspunten: zie [paragraaf 6.1.2](#) Beleidsregel verlof van OCW.
- Ouders moeten het besluit van de directeur afwachten voordat zij op vakantie gaan.
- De directeur mag maar eenmaal en voor ten hoogste 10 schooldagen per schooljaar vakantieverlof verlenen.
- Vakantieverlof mag alleen worden verleend, als het voor ouders vanwege hun beroep niet mogelijk is om tijdens de reguliere schoolvakanties 2 aaneengesloten weken met hun kinderen op vakantie te gaan.
- Vakantieverlof mag niet worden verleend in de eerste 2 lesweken van het schooljaar.

6.5 Verlof wegens andere gewichtige omstandigheden (art 11g lpw)

De beleidsregel van OCW zegt over het begrip ‘andere gewichtige omstandigheden’: dit zijn omstandigheden die buiten de wil of invloedssfeer van de ouders of leerling zijn gelegen.

De volledige tekst van de beleidsregel vindt u op amsterdam.nl/leerplichtscholen onder het kopje Verlof.

In het algemeen geldt:

- de gronden voor verlof betreffen situaties buiten de wil van ouders of leerplichtige om;
- het verlof wordt alleen gegeven als daarmee een onredelijke situatie wordt vermeden;
- het verlof wordt altijd zo kort mogelijk gehouden.

6.5.1 Geen geldige redenen voor verlof

In de volgende gevallen wordt in ieder geval geen extra verlof gegeven:

- Familiebezoek in het buitenland;
- Goedkope tickets in het laagseizoen;
- Omdat tickets al gekocht zijn of omdat er geen tickets meer zijn in de vakantieperiode;
- Vakantiespreiding;
- Verlof voor een kind, omdat andere kinderen uit het gezin al of nog vrij zijn;
- Eerder vertrek of latere terugkomst in verband met verkeersdrukte;
- Samen reizen/in konvooi rijden door bijvoorbeeld de Balkan;
- Kroonjaren;
- Sabbatical;
- Wereldreis/verre reis.

Tot in 2017 heeft de afdeling Leerplicht van de gemeente Amsterdam, als pilot, afspraken gemaakt met school en ouders die met leerplichtige kinderen op wereldreis wilden. De pilot is stopgezet na overleg met de inspectie: De Amsterdamse afspraak is in strijd met wet- en regelgeving. Dat betekent dat verzoeken van ouder hiervoor afgewezen worden op grond van de Leerplichtwet en de betreffende beleidsregel van het Ministerie.

6.5.2 Periode verlof

Voor onderstaande situaties heeft de minister van OCW aangegeven hoeveel dagen verlof kan worden gegeven. Hierbij geldt dat het totaal aantal dagen waarvoor de directeur verlof kan geven, niet meer mag zijn dan 10 schooldagen per schooljaar.

- Voor verhuizing: maximaal 1 schooldag.
- Voor het voldoen aan wettelijke verplichtingen, voor zover dit niet buiten de lesuren kan geschieden: maximaal 10 dagen.
- Voor het bijwonen van het huwelijk van bloed- of aanverwant t/m de 3^e graad:
 - in Nederland maximaal 2 schooldagen als er ver gereisd moet worden, anders maximaal 1 dag;
 - in het buitenland maximaal 5 schooldagen.
- Bij ernstige levensbedreigende ziekte zonder uitzicht op herstel van bloed- of aanverwant t/m de 3^e graad: maximaal 10 schooldagen.
- Bij overlijden van bloed- of aanverwant:
 - in de 1^e graad maximaal 5 schooldagen;
 - in de 2^e graad maximaal 2 schooldagen;
 - in de 3^e en de 4^e graad maximaal 1 schooldag;
 - in het buitenland: 1e t/m 4e graad maximaal 5 schooldagen.
- Bij 25-, 40- of 50-jarig ambtsjubileum en het 12^{1/2}-, 25-, 40-, 50- en 60-jarig huwelijksjubileum van ouder of grootouders: maximaal 1 schooldag.
- Voor andere, naar het oordeel van het hoofd van de school/instelling gewichtige, omstandigheden: maximaal 10 schooldagen.

6.5.3 Aandachtspunten bij maximaal 10 dagen (art. 11g lpw)

Bij verlof voor 10 schooldagen of minder beslist de directeur van de school.

- Voor algemene aandachtspunten: zie [paragraaf 6.1.2](#) Beleidsregel verlof van OCW.
- Verlof vanwege gewichtige omstandigheden kan ook worden toegekend in de eerste 2 weken na de zomervakantie. Hier moet echter terughoudend mee worden omgegaan.

6.5.4 Aandachtspunten bij meer dan 10 omstandigheden (art 11g lpw)

- Bij verlof voor meer dan 10 schooldagen beslist de leerplichtambtenaar.
- Het maakt hierbij niet uit of het gaat om verlof voor een periode van meer dan 10 schooldagen in één keer, of om de situatie waarin door een nieuwe aanvraag de 10-dagen-grens wordt overschreden.
- Voor algemene aandachtspunten: zie [paragraaf 6.1.2](#) Beleidsregel verlof van OCW.
- De ouders dienen een verlofaanvraag voor meer dan 10 dagen in bij de directeur, zodat de directeur op de hoogte is.
- De directeur zorgt dat de verlofaanvraag zo snel mogelijk wordt doorgestuurd naar de leerplichtambtenaar.
- De leerplichtambtenaar neemt een besluit nadat hij/zij de aanvrager en de directeur van de school heeft gehoord.

6.6 Verlofformulieren

Op amsterdam.nl/leerplichtenscholen vindt u twee verlofformulieren die aan de wettelijke eisen voldoen:

- Het aanvraagformulier voor verlof vanwege gewichtige omstandigheden.
- Het aanvraagformulier voor vakantieverlof vanwege de aard van het beroep van de ouders.

7 Schorsen

Ernstige incidenten kunnen aanleiding zijn tot een verregaande strafmaatregel: schorsing, het tijdelijk uitsluiten van bepaalde onderwijsactiviteiten.

Met de invoering van passend onderwijs is in artikel 40a van de WEC het middel schorsing wettelijk geregeld.

In de praktijk spreken scholen soms over 'interne schorsing' of 'time out'. Voor al deze vormen van uitsluiting van het lesprogramma, gelden de regels zoals bij schorsing.

7.1 Wet- en regelgeving

7.1.1 Wet op de Expertisecentra

Artikel 40a WEC zegt over schorsing:

- Het bevoegd gezag (of een daartoe gevolmachtigde persoon) kan een leerling met opgave van redenen schorsen voor ten hoogste 1 week.
- De beslissing tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders dan wel, indien de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, aan de leerling bekendgemaakt.
- Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen onverwijld in kennis.

7.1.2 Amsterdamse afspraken

In Amsterdam is afgesproken dat de school bij een schorsing van meer dan één dag naast de inspectie, ook de leerplichtambtenaar informeert.

7.1.3 Zorgvuldige procedure

Als besloten wordt tot een schorsing, moet hiervoor een zorgvuldige procedure worden toegepast. In de Algemene Wet Bestuursrecht zijn voorschriften vastgelegd, waaraan besluiten van de directeur (als bestuursorgaan) moeten voldoen:

- Het besluit wordt schriftelijk en met opgave van redenen aan ouders en leerling meegedeeld.
- Het besluit is ondertekend en van datum voorzien.
- In het besluit worden ouders en leerling erop gewezen dat zij bij de directeur schriftelijk hun bezwaren kenbaar kunnen maken tegen de beslissing.
- De directeur neemt zo spoedig mogelijk na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit.
- Ouders en leerling moeten in de gelegenheid zijn gesteld om opnieuw te worden gehoord en zij hebben kennis kunnen nemen van adviezen die op het besluit betrekking hebben.

7.2 Wanneer schorsen?

De schorsing kan opgelegd worden als corrigerende strafmaatregel, die toegepast wordt nadat is gebleken dat andere maatregelen niet het beoogde effect sorteren. Schorsing kan ook opgelegd worden als een onmiddellijke maatregel naar aanleiding van een ernstige aangelegenheid.

Aanleidingen voor een schorsingsbesluit kunnen zijn:

- Herhaalde les- of ordeverstoring
- Wangedrag tegenover leerkrachten of medeleerlingen
- Diefstal, beroving, afpersing, fraude
- Bedreiging, door ouders of door leerling
- Gedrag dat de veiligheid aantast van leerlingen of medewerkers van de school
- Geweldpleging
- Gebruik van alcohol of drugs tijdens schooltijden
- Handel in drugs of in gestolen goederen
- Bezit van wapens of vuurwerk.

Aandachtspunten

1. Bij een schorsing wordt de leerling in principe binnen de school aan het werk gezet. In uitzonderlijke gevallen kan de leerling buiten de school aan het werk gezet worden.
2. Na de schorsingsperiode wordt de leerling weer tot de lessen toegelaten.
3. Het is niet toegestaan om een leerling opnieuw te schorsen voor hetzelfde feit. Een schorsing kan alleen meerdere malen voor dezelfde leerling worden toegepast, als er sprake is van een nieuw incident.

LET OP!

In de praktijk spreken scholen soms over 'interne schorsing' of 'time out': de leerling is nog wel op school, maar krijgt een vervangend onderwijsaanbod. Ook voor deze vormen van uitsluiting van het lesprogramma, gelden de regels zoals bij schorsing.

7.3 Stappen bij schorsen

1. Het bestuur (of een daartoe gevolmachtigde persoon) van een school kan een leerling voor een periode van ten hoogste één week (= 5 schooldagen) schorsen.
2. De school neemt onmiddellijk telefonisch contact op met de ouders om de schorsing mee te delen en de ouders worden opgeroepen voor een gesprek op school.
3. De beslissing tot schorsing wordt schriftelijk en met opgave van redenen aan leerling en ouders (en indien van toepassing ook aan gezinsvoogd en/of reclasseringsmedewerker) meegedeeld.
4. In deze brief wordt ook vermeld hoe de bezwaarprocedure is geregeld.
5. Bij schorsing van meer dan één dag stuurt de school een kopie van deze brief naar:
 - De inspectie
 - De leerplichtambtenaar (Amsterdamse afspraak)
6. De leerling wordt tijdens de schorsingsperiode in principe binnen de school aan het werk gezet. In uitzonderlijke gevallen kan de leerling buiten de school aan het werk gezet worden.

7. Na de schorsingsperiode wordt de leerling weer tot de lessen toegelaten.
8. Als de situatie rond een kind op school onhoudbaar is geworden, schakelt de school het samenwerkingsverband in (zie **paragraaf 8.4**).

Bezwaar

1. Ouders en leerling hebben de mogelijkheid tegen een schorsing schriftelijk bezwaar te maken bij de directie van de school.
2. De directeur beslist zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen 5 dagen na ontvangst van het bezwaarschrift.
3. Vóórdat de directeur beslist, worden ouders en leerling in de gelegenheid gesteld hun bezwaren mondeling toe te lichten.
4. Gedurende de behandeling van het bezwaar kan de leerling de toegang tot de lessen worden ontzegd voor de maximale tijd van de schorsingsduur.

7.4 Voorbeeld schorsingsbrief

Een voorbeeld van een schorsingsbrief die voldoet aan de wettelijke eisen, vindt u op amsterdam.nl/leerplichtscholen.

8 Verwijderen (gedwongen schoolwisseling/overplaatsing)

Als is gebleken dat meerdere schorsingsmaatregelen niet het beoogde effect hebben, kan de school verwijdering als corrigerende strafmaatregel toepassen. Verwijdering kan ook worden toegepast als maatregel naar aanleiding van een ernstige aangelegenheid.

Binnen het speciaal onderwijs kan een leerling alleen definitief worden verwijderd, nadat het bestuur ervoor heeft gezorgd dat een andere school bereid is de leerling toe te laten.

Voorafgaand aan een verwijdering heeft de school een aantal verplichtingen, zoals overleg met de inspectie en het horen van ouders en leerling. En de school moet een andere school bereid hebben gevonden om de leerling op te nemen.

Pas hierna kan de leerling definitief worden verwijderd van school.

8.1 Wet- en regelgeving

8.1.1 Leerplichtwet

De Leerplichtwet bepaalt dat de school een beslissing tot verwijdering terstond moet melden aan de gemeente (artikel 18, eerste lid van de Leerplichtwet).

8.1.2 Wet op de Expertisecentra

De WEC art. 40 zegt onder andere over verwijdering het volgende:

- De beslissing over toelating en verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag. De toelating mag niet afhankelijk worden gesteld van een geldelijke bijdrage van de ouders.
- Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken leraar of leraren en de ouders van de leerling.
- Definitieve verwijdering van een leerling vindt alleen plaats nadat het bestuur ervoor heeft gezorgd dat een andere school of instelling (regulier, SO of VSO) bereid is de leerling toe te laten.
- Alleen voor cluster 1 en 2 geldt: indien aantoonbaar gedurende 8 weken zonder succes is gezocht naar een school of instelling waarnaar kan worden verwezen kan, in afwijking van het voorgaande punt, tot definitieve verwijdering worden overgegaan.
- Als ouders tegen de beslissing tot verwijdering bezwaar hebben gemaakt, beslist het bestuur binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren.
- Voordat de directeur een besluit op het bezwaarschrift neemt, vindt er overleg plaats met de inspectie en desgewenst andere deskundigen.
- De (V)SO-school moet een leerling verwijderen na afloop van de periode waarvoor een toelaatbaarheidsverklaring is afgegeven, als de leerling voor de aansluitende periode door de toelatingscommissie niet toelaatbaar is verklaard tot een van

de onderwijssoorten die door de school worden verzorgd. Daarbij worden de bovenstaande regels in acht genomen (behalve het 6e punt: overleg met inspectie na bezwaarschrift is niet verplicht).

Dit is niet van toepassing op een leerling van een instelling.

De WEC art. 47a zegt over de verwijdering van niet-leerplichtige leerlingen:

- Verwijdering van een niet-leerplichtige leerling die geen startkwalificatie heeft, wordt onverwijld gemeld aan de gemeente.

8.1.3 Zorgvuldige procedure

Als besloten wordt tot een verwijdering, moet hiervoor een zorgvuldige procedure worden toegepast. In de [Algemene Wet Bestuursrecht](#) zijn voorschriften vastgelegd, waaraan besluiten van het bestuur (of een daartoe geïmmandateerd persoon) moeten voldoen:

- Het besluit wordt schriftelijk en met opgave van redenen aan ouders en leerling meegedeeld.
- Het besluit is ondertekend en van datum voorzien.
- In het besluit worden ouders en leerling erop gewezen dat zij binnen 6 weken bij het bestuur hun bezwaren kenbaar kunnen maken tegen de beslissing.
- Het bestuur neemt zo spoedig mogelijk na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit.
- Ouders en leerling zijn in de gelegenheid gesteld om opnieuw te worden gehoord en zij moeten kennis hebben kunnen nemen van adviezen die op het besluit betrekking hebben.

8.1.4 Informeren leerplichtambtenaar

In Amsterdam is afgesproken: als de school het voornemen heeft om een leerling te verwijderen, stelt zij de leerplichtambtenaar hiervan op de hoogte vóórdat het besluit tot definitieve verwijdering is genomen.

8.2 Aandachtspunten

Tot het moment van definitieve verwijdering volgt de leerling in beginsel een onderwijsprogramma op school.

Verwijdering of overplaatsing

Een uitschrijving op basis van een eenzijdige beslissing van de school, zonder dat er een verzoek van de ouders is, geldt als een verwijdering. Ook een gedwongen overplaatsing naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), geldt als een verwijdering.

Als de situatie rond een kind op school onhoudbaar is geworden, schakelt de school het samenwerkingsverband in, zie: [paragraaf 8.4](#), het OSL.

8.3 Stappen bij verwijderen

Als een leerling niet kan blijven op de huidige school en gedwongen wordt overgeplaatst naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), dan is er

sprake van een verwijdering.

- Voorafgaand aan een verwijdering heeft de school een aantal verplichtingen.
- Pas als de school aan die verplichtingen heeft voldaan, kan zij de leerling definitief van school verwijderen.

8.3.1 Voorafgaand aan de verwijdering

1. De school stelt ouders en leerling (en indien van toepassing ook gezinsvoogd en/of reclasseringsmedewerker) schriftelijk en met opgave van reden op de hoogte dat zij het voornemen heeft om de leerling van school te verwijderen.
2. Een kopie van deze brief wordt direct aan de leerplichtambtenaar gezonden.
3. De directeur hoort de groepsleerkracht.
4. De ouders worden in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.
5. De definitieve verwijdering van een leerling kan pas plaatsvinden wanneer een andere school bereid is de leerling toe te laten.
6. Voor cluster 1 en 2 geldt: de definitieve verwijdering kan ook plaatsvinden als aantoonbaar gedurende 8 weken (of korter als de ouders inschrijving weigeren bij de school die de leerling wil plaatsen) zonder succes is gezocht naar een school die de leerling wil plaatsen.

8.3.2 De daadwerkelijke verwijdering

7. Het bestuur van de school, of een door het bestuur gevolmachtigd persoon (zoals de directeur), is bevoegd te besluiten tot definitieve verwijdering van een leerling.
8. De directeur stelt ouders en leerling (en indien van toepassing ook gezinsvoogd en/of reclasseringsmedewerker) schriftelijk en met opgave van reden op de hoogte van de definitieve verwijdering van de leerling.

Verder staat in deze brief:

- welke school bereid is de leerling te plaatsen;
- de mogelijkheid om binnen 6 weken na dagtekening bezwaar te maken bij de directie.

9. Een kopie van deze brief wordt direct naar de leerplichtambtenaar gezonden.
10. De directeur van de school stelt ook de inspectie schriftelijk en met opgave van reden op de hoogte van de definitieve verwijdering en geeft aan welke school bereid is de leerling te plaatsen (dit kan middels een kopie van bovenstaande brief of anderszins).

8.3.3 Bezwaar

1. De ouders hebben de mogelijkheid om binnen 6 weken bezwaar te maken tegen de verwijdering van hun kind.
2. De directeur van de school beslist zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 4 weken na ontvangst van een ingediend bezwaarschrift, en na eventuele raadpleging van de inspectie.
3. Voordat de directeur beslist, worden ouders en leerling in de gelegenheid gesteld om hun bezwaren mondeling toe te lichten en hebben zij kennis kunnen nemen van adviezen en rapporten die zijn gebruikt bij het besluit over de verwijdering van hun kind.
4. De inspectie wordt over de beslissing geïnformeerd.

8.3.4 Wanneer een DUO-melding?

In de volgende gevallen doet een school een melding bij DUO-verzuim:

- Als de leerling niet meer op school komt, omdat het vervolgaanbod volgens ouders/leerling niet passend is.
- Als de leerling niet meer op school komt, terwijl de school heeft gezorgd voor een alternatief onderwijsprogramma op school tot de definitieve verwijdering geregeld is. In deze gevallen mag de school de leerling nog niet uitschrijven.

8.4 Het samenwerkingsverband VO

Het samenwerkingsverband VO kan in het proces van verwijdering betrokken worden, bij het zoeken naar een andere school voor de leerling. Het samenwerkingsverband biedt de scholen ondersteuning bij het vinden van een passende onderwijsplek voor de leerling. Het Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen is samen met de aangesloten scholen verantwoordelijk voor het bieden van een passende onderwijsplek voor thuiszitters. De belangrijkste taken zijn:

- Adviseren en bemiddelen bij moeilijk plaatsbare leerlingen en bij leerlingen voor wie de school niet langer de benodigde begeleiding kan bieden.
- Signaleren en bemiddelen bij niet-schoolgaande leerlingen.
- Na aanmelding zorgen voor plaatsing op een van de volgende voorzieningen: Transferium, School2Care, Purmer College, School2Work, dan wel inzet van Adviseurs Passend Onderwijs zieke leerlingen (APOZ; thuisonderwijs) of Levvel VO-adviesteam.
- Scholen kunnen via het Samenwerkingsverband een aanvraag doen voor een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) cluster 3 of cluster 4.
- Het Samenwerkingsverband toetst aanvragen voor de aanwijzing van leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) en voor de toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs (TLV Pro).

Verder adviseert het Samenwerkingsverband bij de overstap vanuit wisselende bovenschoolse voorzieningen als Transferium, School2Work, justitiële jeugdinstellingen en gesloten jeugdzorg naar vervolgonderwijs.

Zie verder het Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen: swvadam.nl

LET OP

Zolang de leerling is ingeschreven op school, is de school verantwoordelijk voor het registreren en melden van verzuim. Als een leerling in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de school volgt, bv. Transferium, blijft de school van inschrijving verantwoordelijk voor een deugdelijke en volledige verzuimregistratie en het tijdig melden van wettelijk ongeoorloofd verzuim.

Dit wettelijke verzuim moet binnen 5 werkdagen bij DUO-verzuim gemeld worden. Het is dus zaak dat de school hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt.

8.5 Voorbeeld verwijderingsbrief

Op amsterdam.nl/leerplichtscholen vindt u twee voorbeeldbrieven die de school kan gebruiken bij verwijdering:

- Een voorbeeldbrief met het voornemen tot verwijdering
- Een voorbeeldbrief voor definitieve verwijdering